

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра практики англійської мови

На правах рукопису

Кузьмич Аліна Олександрівна

**Інтерактивні методи формування комунікативних умінь та
навичок здобувачів закладів загальної середньої освіти на уроках
англійської мови**

Спеціальність: 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Англійська мова

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:

**Гордієнко Юлія
Анатоліївна**

кандидат
педагогічних наук,
доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № _____
засідання кафедри практики англійської мови
від _____ 2023 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Еліна КОЛЯДА

Анотація

Кузьмич А. Інтерактивні методи формування комунікативних умінь та навичок здобувачів закладів загальної середньої освіти на уроках англійської мови.

Рукопис. Робота на здобуття освітнього ступеня «МАГІСТР». Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2023. 85 с.

У роботі проаналізовано використання інтерактивних методів як ефективного способу формування комунікативних умінь і навичок здобувачів закладів загальної середньої освіти. Запропоновано теоретичний аналіз наукової і науково-методичної літератури з питань інтерактивного навчання, обґрунтовано доцільність використання інтерактивних методів навчання при вивчення англійської мови, досліджено основні психологічні передумови формування у здобувачів закладів загальної середньої освіти комунікативної англійської компетентності шляхом застосування інтерактивних методів у освітньому процесі.

Наголошено на важливості таких завдань, покликаних розвивати творчу особистості, підвищувати мотивацію до вивчення іноземної мови, вдосконалювати комунікативні уміння, навички та саму мову як основний механізм комунікації. У роботі розглянуто сутність поняття інтерактивне навчання, проаналізовано його різноманітні специфічні форми й організацію, розкрито важливість мотивації і описано її зв'язок із мікрокліматом у команді та реальним життям.

Інтерактивне навчання набуває нових рис у викладанні саме іноземних мов, коли освітній процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії усіх учасників із метою виховання і розвитку особистості здобувачів одночасно з процесом здобуття і засвоєння нових знань. Розглянуто нові цікаві й ефективні методи навчання у закладах загальної середньої освіти, які сприяють збільшенню інтересу до освітнього процесу та вивчення іноземної мови через активне залучення усіх здобувачів і вплив команди на формування комунікативних умінь і навичок, а також набуття кожним учасником досвіду взаємодії у парах і мікрогрупах. Саме спільна колективна діяльність робить оптимальними умови для активізації можливостей кожного здобувача та формує і розвиває здатність і мотивацію правильно сприймати інших та адекватно оцінювати себе, результати своєї діяльності, не втрачати інтерес до освітнього процесу.

Формами реалізації інтерактивних методів, які використано автором на уроках англійської мови в закладі загальної середньої освіти, були рольова гра, проєкт, кластер, акваріум, навчальна дискусія, спонтанні діалоги, інтерв'ю, мозковий штурм, снігова куля.

Ключові слова: інтерактивне навчання, технології, методи, мотивація, заклади загальної середньої освіти.

Abstract

Kuzmych A. Interactive methods of forming communicative skills of general secondary education students in the English lessons.

Manuscript. Work on obtaining the Master Degree. Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, 2023. 85 p.

The paper analyses the use of interactive methods as an effective way of forming communicative abilities and skills of general secondary education students. A theoretical analysis of the scientific and scientific-methodical literature on interactive learning is proposed, the expediency of using interactive teaching methods in learning English is substantiated, the main psychological prerequisites for the formation of communicative English language competence of general secondary education students through the use of interactive methods in the educational process are investigated.

The importance of such tasks designed to develop a creative personality as well as increase motivation to learn a foreign language, improve communication skills, abilities and master the language itself as the main mechanism of communication is emphasized. The paper examines the essence of the interactive learning concept, analyzes its various specific forms and process of organization, reveals the importance of motivation, and describes its connection with the micro-class in the team and real life.

Interactive learning acquires new features in the teaching of foreign languages, when the educational process takes place under the conditions of constant, active interaction of all participants with the aim of educating and developing the students' personality simultaneously with the process of acquiring and assimilating new knowledge. New interesting and effective methods of teaching in institutions of general secondary education are considered. They will contribute to increasing interest in the educational process and learning a foreign language through the active involvement of all students and the influence of the team on the formation of communicative skills and abilities, as well as the acquisition by each participant of the experience of interaction in pairs and micro groups. It is the joint collective activity providing optimal conditions for activating the capabilities of each student. It forms and develops the ability and motivation to correctly perceive others and adequately evaluate oneself, the results of one's activities, and not lose interest in the educational process.

The forms of implementation of interactive methods, which were used by the author in English lessons in a general secondary education institution, are the following: a role-playing game, a project, a cluster, an aquarium, an educational discussion, spontaneous dialogues, an interview, a brainstorming session, and a snow globe.

Keywords: interactive learning, technologies, methods, motivation, institutions of general secondary education.

Abstrakt

Kuzmych A. Interaktive Methoden zur Bildung kommunikativer Fähigkeiten und Fertigkeiten von Schülern der allgemeinbildenden Sekundarstufe im Englischunterricht.

Manuskript. Arbeiten Sie daran, einen Master-Abschluss zu erlangen. Lesya Ukrainka Volyn National University, Luzk, 2023. 85 s.

Der Artikel analysiert den Einsatz interaktiver Methoden als wirksames Mittel zur Ausbildung kommunikativer Fähigkeiten und Fertigkeiten von Schülern der allgemeinbildenden Sekundarstufe. Es wird eine theoretische Analyse der wissenschaftlichen und wissenschaftlich-methodischen Literatur zum interaktiven Lernen angeboten, die Zweckmäßigkeit des Einsatzes interaktiver Lehrmethoden beim Englischlernen begründet, die wesentlichen psychologischen Voraussetzungen für die Ausbildung kommunikativer Englischkompetenz bei Studierenden allgemeinbildender Sekundarschulen durch die Der Einsatz interaktiver Methoden im Bildungsprozess wird untersucht.

Die Bedeutung solcher Aufgaben zur Entwicklung einer kreativen Persönlichkeit, zur Steigerung der Motivation zum Erlernen einer Fremdsprache, zur Verbesserung der Kommunikationsfähigkeiten, Fertigkeiten und der Sprache selbst als Hauptkommunikationsmechanismus wird betont. Die Arbeit untersucht die Essenz des Konzepts des interaktiven Lernens, analysiert seine verschiedenen spezifischen Formen und Organisationsformen, zeigt die Bedeutung der Motivation auf und beschreibt ihren Zusammenhang mit dem Mikroklima im Team und im wirklichen Leben. Neue Besonderheiten erhält das interaktive Lernen im Fremdsprachenunterricht, wenn der Bildungsprozess unter den Bedingungen einer ständigen, aktiven Interaktion aller Beteiligten mit dem Ziel stattfindet, die Persönlichkeit der Lernenden gleichzeitig mit dem Erwerb und der Aneignung neuen Wissens zu erziehen und zu entwickeln . Berücksichtigt werden neue interessante und effektive Lehrmethoden an Einrichtungen der allgemeinbildenden Sekundarstufe, die durch die aktive Einbindung aller Studierenden und den Einfluss des Teams auf die Ausbildung kommunikativer Fähigkeiten und das Interesse am Bildungsprozess und am Erlernen einer Fremdsprache steigern Fähigkeiten sowie der Erwerb der Erfahrung der Interaktion in Paaren und Mikrogruppen durch jeden Teilnehmer. Es ist die gemeinsame kollektive Aktivität, die optimale Voraussetzungen für die Aktivierung der Möglichkeiten jedes einzelnen Schülers schafft und die Fähigkeit und Motivation bildet und entwickelt, andere richtig wahrzunehmen und sich selbst und die Ergebnisse der eigenen Aktivitäten angemessen einzuschätzen, um das Interesse am Bildungsprozess nicht zu verlieren.

Die Formen der Umsetzung interaktiver Methoden, die der Autor im Englischunterricht an einer allgemeinbildenden weiterführenden Bildungseinrichtung verwendete, waren ein Rollenspiel, ein Projekt, ein Cluster, ein Aquarium, eine pädagogische Diskussion, spontane Dialoge, ein Interview, eine Brainstorming-Sitzung und eine Schneekugel.

Schlüsselwörter: interaktives Lernen, Technologien, Methoden, Motivation, Institutionen der allgemeinbildenden Sekundarbildung.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	9
1.1. Загальна характеристика інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови	9
1.2. Інтерактивні методи навчання як засіб розвитку комунікативної компетенції здобувачів	16
1.3. Опис інтерактивних методів	287
Висновки до розділу 1	332
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК І ВМІНЬ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ	35
2.1. Квести та вікторини як система інтерактивних прийомів та технологій	35
2.2. Бінарний урок – технологія інтерактивного інтегрованого навчання	41
2.3. Використання авторських інтерактивних методів та технологій	44
2.4. Розробка планів-конспектів уроків за темами: “Food”, “Ukraine” для 7-го класу, а також “Let`s travel together” для 8-го класу щодо розвитку комунікативних навичок та вмінь за допомогою інтерактивних форм навчання	50
Висновки до розділу 2	54
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	59
ДОДАТКИ	66

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сьогодні вимоги сучасного освітнього попиту в українській і світовій спільнотах надають перевагу тим, хто здатен до самостійного розвитку. Такий підхід було висвітлено у доповіді ЮНЕСКО під назвою «Освіта: прихований скарб», де визнано, що особа повинна навчитися: розуміти світ і володіти інструментами для аналізу подій довкола; впливати на оточення для його поліпшення; жити в суспільстві та брати активну участь у всіх галузях людської діяльності [62].

Оновлення способів організації освітнього процесу є одним із головних пріоритетів державної освітньої політики, зокрема державної доктрини розвитку освіти. Сучасні шкільні практики відкривають нові перспективи у процесі навчання. Значні зміни в педагогічних методах, що відбулися за останні 10 років, вказують на поступове прийняття вчителями нової філософії освіти й необхідність спрямовувати освіту на розвиток особистості здобувача.

Впровадження нових освітніх парадигм (гуманістичних і особистісно-орієнтованих) і зростаючий інтерес до освітніх досліджень, спрямованих на оновлення форм навчання, педагогічних методів й інноваційних технологій, поряд із розвитком загальної науки управління актуалізують питання щодо впровадження інтерактивних технологій в освітній процес у закладах середньої освіти.

Учені наголошують, що темп нашого сучасного життя і надмірний потік інформації вимагає від людей використання пошукових методів для швидкого знаходження рішень і розвитку навичок роботи з різними джерелами. З цієї причини інтерактивні методи навчання все частіше використовуються в освітній практиці викладання англійської мови.

Розробка й втілення інтерактивних методів навчання стали предметом вивчення таких вчених, як Г. Ентентеева, Г. Коберник, О. Комар, О. Корнієнко, М. Крайня, Н. Лалак, В. Мельник, І. Луцик, О. Пометун та інших. Вони

аргументують, що інтерактивне навчання є необхідною елементом підвищення ефективності освітнього процесу.

Теоретичні аспекти, пов'язані з визначенням сутності інтерактивних методів, їх класифікацією і вибором найбільш слушних підходів і методів рішення навчальних завдань, було ретельно досліджено вітчизняними вченими (Н. Лалак, М. Скрипник, Л. Пироженко, Ю. Рудик, О. Скубушевською, Л. Ягеніч та іншими).

Однак існуючі в шкільній освіті протиріччя між традиційним розумінням освітнього процесу як інтегрованої основи навчання здобувачів і необхідністю створення сприятливих умов для його успішної реалізації, таких як атмосфера співпраці, взаємодії і довіри ускладнюють поставлені завдання. Тому сучасним школам необхідно оновити зміст освіти та використовувати нові методи й форми навчання. Впровадження інтерактивних методів навчання покликане подолати згадані проблеми.

Метою дослідження є аналіз інтерактивних методів, спрямованих на формування комунікативних навичок на уроках англійської мови. Необхідно виконати такі **завдання** для досягнення мети:

- 1) вивчити та охарактеризувати впровадження інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови;
- 2) проаналізувати інтерактивні методи навчання як спосіб, що сприяє розвитку комунікативних навичок;
- 3) розглянути інтерактивну модель навчання як практичне застосування навчальної інформації;
- 4) проаналізувати квести та вікторини як інтерактивні прийоми та технології.
- 5) розглянути бінарний урок, що розроблений для здобувачів освіти.
- 6) розробити плани-конспекти уроків для здобувачів освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій учених показує, що основні проблеми освітніх інновацій у сучасній теорії і практиці середньої школи ґрунтовно вивчено у працях таких вчених, як І. Бома, Л. Ващенко,

Л. Даниленко, О. Дусавицького, Дж. Мейерс, А. Підласого, С. Подмазіна, С. Скупого та інших.

Об'єктом дослідження є процес застосування інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови.

Предметом дослідження є інтерактивні методи навчання як засіб розвитку комунікативних навичок здобувачів загальної середньої освіти.

У роботі використано такі методи дослідження: теоретичні методи, а саме аналіз філософських, психологічних і педагогічних наукових і прикладних джерел, навчально-методичних посібників і фахових видань. Ми також провели аналіз педагогічної документації і систематизували отриману інформацію. Емпіричні методи, такі як спостереження за навчально-виховним процесом, опитування вчителів і здобувачів 7-8 класів середньої школи, інтерв'ю, індивідуальні бесіди.

Практичне значення нашого дослідження полягає в аналізі, розробці та практичному впровадженні ефективних інтерактивних методів навчання. Результати дослідження апробовано, перевірено та впроваджено безпосередньо в навчально-виховному процесі у 7-8 класах Чорторійського ліцею та обговорено на педагогічних радах.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, включаючи сім підрозділів, висновків до розділів, загальних висновків та списку використаних джерел (найменувань). Загальний обсяг роботи становить 85 сторінки, з них основного тексту – 59.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1.1. Загальна характеристика інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови

Сучасні підходи до викладання іноземних мов вказують на тісний взаємозв'язок між успішністю здобувачів, формуванням комунікативних навичок і внутрішньою позитивною мотивацією, особистими інтересами, прагненнями та активним вивченням іноземної мови. Але проблема полягає у тому, що при самотійному навчанні здобувачі часто стають пасивними одержувачами інформації і не знають як творчо застосовувати свої знання і вміння на практиці.

Однією з причин такої ситуації є те, що традиційні методи навчання більше не відповідають вимогам комунікативно-особистісно орієнтованої освіти на іноземних мовах. Зазвичай ці методи передбачають, що здобувач виконує роль пасивного виконавця завдання, ігноруючи його справжні мотиви і руйнуючи зв'язок між викладачем і здобувачем. Це призводить до безініціативності здобувачів, втрати інтересу до навчання і зниження рівня набутих знань.

Отже, виникає необхідність у серйозних змінах способів організації освітнього процесу з метою створення умов особистісного розвитку та самореалізації здобувачів під час занять й уроків. Необхідно надавати здобувачам можливість розкривати свій потенціал і розвивати навички особистісного самовиявлення і роботи в команді.

Впровадження інтерактивних технологій навчання є передумовою досягнення поставленої мети. Інтерактивні технології є ефективним методом навчання, але вони не дають ефективні результати за умови, якщо не зрозуміти суть самих технологій і особливості їх реалізації. Використання інтерактивних

технологій на заняттях є обмеженим. Викладачі вказують на відсутність науково-методичної літератури, що допомагає зрозуміти природу інтерактивних технологій, уникнути плутанини в термінології, організувати систематичне навчання і забезпечити наукове використання цих технологій в освітній практиці [7, с. 65].

При аналізі явищ, пов'язаних із інтерактивним навчанням, більшість дослідників відзначають такі основні риси: навчання в умовах взаємодії, спільна робота в невеликих групах (від 4 до 8 здобувачів), спільні цілі та завдання (одне завдання на групу), індивідуальна подвійна відповідальність усіх учасників за результати групи (одне заохочення для усієї групи), взаємодопомога, моделювання реальних життєвих ситуацій та розподіл ролей, які здійснюють самі здобувачі.

О. Малига зауважує, що концепція інтерактивності є психологічним підґрунтям інтерактивного навчання. У цьому контексті під соціальною взаємодією людей розуміють міжособистісне спілкування, пов'язане із здатністю співпереживати, розуміти можливі реакції партнерів і відповідним чином реагувати на них [28, с. 4].

В освітньому процесі інтерактивна взаємодія передбачає, що ніхто не має переваги перед іншими учасниками. Головна мета полягає не лише в спільному виконанні завдання, але і в спільному навчанні, що сприяє розвитку критичного мислення як конструктивної інтелектуальної діяльності. Під час інтерактивного навчання здобувачі намагаються творчо вирішувати проблеми, демонструють прийоми критичного мислення, приймають обґрунтовані рішення і відстоюють свою позицію. Вони також демонструють демократичність, толерантність, співпрацю і підтримку один одного.

Організація інтерактивного навчання іноземної мови включає у себе моделювання реальних ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблем на основі аналізу ситуації, підтримку розвитку кожного здобувача, стимулювання почуття успішності й розвиток інтелектуальних здібностей.

Необхідно розрізняти інтерактивні та комунікативні методи навчання. Комунікативний метод передбачає моделювання реальних ситуацій спілкування, створення життєвих ситуацій і обговорення важливих тем. Його можна застосувати у індивідуальній роботі. Інтерактивне навчання, навпаки, передбачає постійну активну взаємодію між здобувачами освіти та їхню колективну навчально-практичну діяльність.

Беручи до уваги вищевикладене, пропонуємо практичне визначення інтерактивного навчання іноземної мови. Інтерактивне навчання іноземним мовам можна охарактеризувати як методологічний феномен, особливу форму, коли формують невеликі групи здобувачів (від 4 до 8 осіб) й організують навчально-пізнавальну діяльність на заняттях із іноземної мови з метою спільного вирішення колективних освітніх завдань, які спрямовано на розвиток комунікативних й особистісних навичок. Це досягається за рахунок активної співпраці та активної взаємодії між здобувачами, а також взаємної підтримки. Погоджуємось із думкою, що за кредо інтерактивного викладання іноземних мов можна вважати модель О. Малиги «роблю, взаємодію, розумію, виконуючи, обговорюю із іншими, бачу роботу інших, набуваю знань, розвиваю уміння, передаю знання іншим» [28, с. 5].

Інтерактивне навчання іноземної мови як методичне явище реалізують через впровадження ефективних інтерактивних методів навчання. Зупинимось на тлумаченні поняття «технології навчання», яке розуміємо як інтерактивні технології навчання іноземних мов, які використовуємо для досягнення навчальних цілей під час уроків англійської мови.

Отже, інтерактивні методи навчання іноземної мови – це набір методів, що відповідають особливостям інтерактивного навчання іноземних мов. За умови їх ефективного використання можна досягти навчальних цілей під час уроків більш ефективно та швидко.

Основними ознаками ефективних методів навчання є:

- 1) ефективність (високий рівень досягнень кожним здобувачем у процесі досягнення навчальних цілей);

- 2) економічність (засвоєння більшого обсягу навчального матеріалу за короткий час і з меншими зусиллями);
- 3) ергономічність (навчання відбувається в атмосфері співпраці, позитивного емоційного мікроклімату, без перевтоми та примусу);
- 4) висока мотивація до вивчення предмета, що підвищує інтерес до занять і сприяє розвитку особистісних якостей здобувачів і виявленню їх резервних можливостей).

Щоб визначити місце інтерактивних методів у процесі вивчення іноземних мов і їх ефективність, розглянемо класифікацію освітніх технологій за рівнем участі, активності та самостійності здобувачів, та створенням умов для розвитку останніх. А. Пометун пропонує виокремлення двох основних груп освітніх методів: репродуктивні (особистісно маргіналізовані) й продуктивні (особистісно орієнтовані) [31, с. 54].

Використання продуктивних педагогічних методів у процесі навчання іноземних мов має свої переваги, які можна узагальнити наступним чином:

- 1) підвищення продуктивності та ефективності навчання здобувачів освіти через збільшення обсягу виконаної роботи й успішне засвоєння знань і навичок;
- 2) сприяння розвитку позитивних мотивів навчання шляхом стимулювання активно навчання здобувачів;
- 3) активне формування навчальних компетенцій здобувачів, зокрема розвиток навчальної діяльності (через планування, рефлексію, контроль, самоконтроль) і пізнавальних здібностей (здобуття, аналіз, узагальнення і використання інформації із різних джерел);
- 4) створення можливостей для індивідуалізації навчання, що дозволяє здобувачам навчатися відповідно до індивідуальних потреб і темпу.

Вчитель ЗЗСО виступає як організатор чи консультант, що уможливорює і сприяє навчанню здобувачів. Він покликаний розвивати здатність до співпраці та сприяти створенню позитивних міжособистісних стосунків серед здобувачів,

а також допомагає налагодженню партнерства між викладачем і здобувачами освіти.

Слід зазначити, що використання інтерактивних технологій в освітньому процесі доповнює, але не виключає, використання традиційних методів навчання. Як згадувалося раніше, інтерактивні методи навчання мають на меті використання спеціальних методів. Інтерактивний прийом – це базова методична діяльність, що враховує особливості інтерактивного навчання і спрямована на вирішення певних освітніх завдань для групи здобувачів в умовах взаємодії і кооперації.

Розглянемо типи інтерактивних методів навчання іноземним мовам, основуєчись на запропонованій І. Гевко класифікації інтерактивних методів [6, с. 80] та згаданим Л. Ягеніч основним видам інтерактивних методів навчання (навчальних прийомів) [51, с. 33].

Усі інтерактивні методи навчання можна розділити на три групи залежно від мети:

- мотиваційні інтерактивні техніки;
- інтерактивні пізнавальні техніки;
- методи інтерактивного регулювання.

Беручи до уваги приклади вправ, які використовують для вивчення монологічного мовлення англійською мовою здобувачів 8-х класів, які поглиблено вивчають іноземні мови, детально розглянемо особливості кожної із груп досліджуваних методів. До таких методів належать рольові ігри, евристичні методи «мозковий штурм», «навчальне навчання», «американська мозаїка», «машинне навчання», «інтерактивні когнітивні методики викладання іноземних мов», використання когнітивних технік для полегшення набуття нових знань, їх систематизації, освоєння навичок володіння іноземною мовою. До них відносимо такі техніки, як створення різних типів дискусій, таких як «клік», «коло ідей», «преса», «зайняти позицію», «ланцюжок», «ток-шоу», «кластер» або «концептуальна карта», «асоціативна діаграма» та інші.

Дослідники рекомендують не лише займатися усвідомленим читанням, а й користуватися «щоденником у 2-х частинах» [27, с. 109].

Мотиваційні інтерактивні техніки:

1) гра «словникова вежа» (здобувачі освіти можуть додавати нові слова або фрази до віртуальної «словникової вежі» кожен раз, коли вони вивчають щось нове, метою є побудова найвищої вежі, стимулювання і заохочення до навчання нових слів);

2) віртуальні подорожі (створення інтерактивної віртуальної подорожі, під час якої можна використовувати іноземну мову для вирішення завдань і взаємодії із персонажами);

3) діалоги (сценарії і ролеві ігри, які уможлиблюють використання здобувачами освіти іноземної мови у конкретних ситуаціях, що покращує їхні комунікативні навички).

Інтерактивні регулятивні методи:

1) інтерактивні вправи (виконання групових або партнерських вправ для взаємодії здобувачів у процесі навчання іноземної мови);

2) проєкти (постановка завдань для створення проєктів, наприклад, створення власних мовних довідників, мультимедійних презентацій, голосових відеоблогів).

Наведемо приклад такої вправи з метою створення здобувачами висловлювання на надфразному рівні через використання інтерактивного прийому у вигляді «форуму» (пізнавальний прийом).

Join into two groups. The first group is the group of experts. Choose the leader in your group. You should discuss such a debatable question:

Some people think that zoos are out-of-date and cruel institutions that should be closed down. Do you agree? Prove your decision.

The second group is audience. The audience should listen attentively to all the arguments and after discussion you can ask the experts questions.

Метод мотиваційного навчання іноземної мови, що передбачає залучення учасників освітнього процесу до інтерактивної взаємодії, дозволяє кожній

людині отримати інформацію про групу, кожного окремо взятого учасника, викладачів і власне саму роботу [2, с. 42].

Нормативні методи інтерактивного навчання іноземної мови спрямовано на встановлення і прийняття певних правил діалогічної співпраці між учасниками навчання іноземної мови. Наприклад, прийом «встановлення правила» передбачає те, що учасники формулюють і записують правила, яких вони будуть дотримуватися під час занять (правило піднятої руки, говоріння першим, право на помилку і т. д.). Наведемо приклад такої вправи.

Мета вправи – навчити здобувачів керувати освітнім процесом.

Інтерактивний прийом: первинний («складення правила»), допоміжний («мозковий штурм»), вид прийому – регулятивний, пізнавальний.

У здобувачів освіти є можливість створювати власні правила навчання і поведінки в класі. На дошці написано слово «правило». Здобувачам пропонують запропонувати ідеї щодо проведення уроку та записати їх навколо згаданого слова «правило». Наприклад, «Я хотів би ввести правило, згідно з яким кожен має право на помилку, тому що людям властиво помилятися...» [22, с. 11].

Впровадження інтерактивного навчання іноземної мови вимагає від викладачів наявності певних знань і навичок, що відповідають вимогам, опис яких знаходимо у дослідженні С. Скупого [46, с. 69]. Інтерактивне навчання вимагає від викладача великої самовіддачі, часу та зусиль. Крім того, необхідно змінити його погляд на власну роль у класі, перетворившись із абсолютного лідера освітнього процесу в більш поступливого викладача. Цей процес супроводжується певними суб'єктивними психологічними й об'єктивними організаційно-методичними труднощами:

1) побоюванням втратити роль лідера освітнього процесу та небажанням враховувати усі зміни в навчальних курсах;

2) страхом втратити контроль над навчанням здобувачів і переживанням, що не всі учасники освітнього процесу будуть активні під час роботи в групі;

- 3) неможливістю забезпечити абсолютну дисципліну та тишу під час проведення занять;
- 4) необхідністю витратити багато часу на вивчення певної інформації;
- 5) вибором щодо застосування іншого підходу до оцінки знань здобувачів;
- 6) відсутністю досвіду організації навчання із використанням інтерактивних методів;
- 7) нестачею науково-методичних матеріалів, які тісно пов'язані з цими питаннями, відсутністю практичних розробок для проведення занять із використанням інтерактивних методів навчання [42, с. 88].

1.2. Інтерактивні методи навчання як засіб розвитку комунікативної компетенції здобувачів

Основною метою вчителів іноземних мов є сприяння розвитку здобувачів у мовленнєвому плані, розвиток комунікативних навичок і здатність ефективно спілкуватися у різних життєвих ситуаціях. Здобувач повинен не лише володіти іноземною мовою, але й використовувати її для створення граматично правильних і стилістично відповідних висловлювань. Для досягнення такої ефективності у навчанні вчитель повинен використовувати методи, що сприяють підвищенню продуктивності навчання здобувачів освіти.

У навчальному процесі надзвичайно важливим є перехід від пасивних методів навчання до активного творчого підходу. Приклади активного навчання включають у себе свідому активізацію мислення здобувачів, уможливлення здатності засвоювати та творчо використовувати знання, а також залучення здобувачів до навчально-виховного процесу з метою активізації пізнавальної і творчої діяльності. Важливою частиною активного навчання є підхід із використанням інтерактивних методів, що сприяє постійній взаємодії між

суб'єктами навчального процесу та вільному обміну думками щодо розв'язання різних завдань і проблем.

Відмінною рисою активного навчання є дотримання особливостей сприйняття інформації людиною, спрямоване на розкриття особистісного потенціалу як здобувачів, так і викладачів за допомогою творчої співпраці. Для успішного впровадження знань важливо не порушувати методологічний принцип «не причини шкоди природі», тобто не забувати про гармонію біоритмів людського організму та мозку [8].

Згідно теорії Н. Маслової, процес пізнання можна розділити на три етапи: уявлення, сприйняття і обробка інформації. Важливо пам'ятати, що інформація у процесі навчання накопичується індивідуально, тому важливо навчати кожну конкретну людину з урахуванням таких характеристик, як швидкість сприйняття, темп роботи, домінуюча діяльність, інтереси, життєвий досвід і особливості розвитку [59, с. 5].

В освітньому процесі дуже важливе місце відводять методам і формам, що сприяють розвитку дитини як педагогічної особистості та формуванню творчого підходу до навчання. Зокрема, такі методи спрямовано на розвиток різних аспектів діяльності здобувача: когнітивних здібностей, креативності, організаторських навичок. Як зазначають дослідники, особливу увагу варто звертати на способи, які покликані допомагати учасникам освітнього процесу вчитися самостійно та розвивати креативність мислення і поведінки [13, с. 66].

Одним із названих методів і є інтерактивне навчання, різновид активного навчання. Як зазначено вище, саме такий підхід сприяє засвоєнню знань на усіх рівнях і розвиток критичного мислення, рефлексії, осмислення, вирішення проблем. Отже, можна зауважити, що інтерактивність передбачає спільну діяльність і діалог [53]. При інтерактивному навчанні здобувачів навчають ціннісним аспектам, таким як демократія та толерантність до себе й інших учасників, розвивають навички самостійного прийняття рішень і конструктивного творчого мислення.

Основна ідея інтерактивного навчання полягає у залученні всіх учасників в освітній процес, коли кожен буде ділитися знаннями, ідеями і способами дій. Важливим є поділ здобувачів освіти на групи з використанням різних методів диференціації, вагомою умовою є врахування конкретної мети, теми, виду діяльності, завдань і способів їх вирішення, а також розвиток особистих здібностей. Це допоможе учасникам навчитися об'єктивно оцінювати свої здібності в порівнянні зі своїми бажаннями, індивідуальними здібностями й інтересами. Як згадувалося раніше, маємо на увазі взаємне навчання і співпрацю, коли здобувачів та викладачів вважають рівноправними учасниками навчального процесу і кожен здатен усвідомити свій особистий внесок у навчальний процес і демонструвати все те, що вони вже знають, і запропонувати способи досягнення своїх цілей [32, с. 64].

Підтримка певного динамізму в групі відіграє важливу роль у налагодженні відносин і покращенні мікроклімату. Вирішуючи різні альтернативні завдання і відстоюючи свою думку, здобувачі навчаються працювати активно й творчо разом у команді. Вони перетворюються із пасивних спостерігачів на активних учасників освітнього процесу, здатних висловлювати власну думку, і самостійно намагаються знайти правильну відповідь і вирішити освітні завдання. Навіть неправильне рішення можна повторити діями, що заохочують особистий інтерес до нових знань і стимулюють бажання розвивати пошукові навички [17, с. 42].

Такі методи навчання покликані змінити ролі не лише здобувачів, а й педагогів ЗЗСО. Вчителі перетворюються із надавачів основних освітніх послуг і джерел інформації на консультантів, метою яких є допомогти здобувачам освіти самим знаходити, відбирати, аналізувати та представляти інформацію із різних джерел.

Інтерактивні методи навчання вважають найбільш ефективними, оскільки вони орієнтовані на особистий досвід учасників, підвищують зв'язок і сумісність із природою, економлять час і ресурси при вивченні конкретної

теми, підтримують чергування активних і пасивних занять, сприяють гармонійному розвитку [39, с. 189].

Технологія уроку з використанням досліджуваних технологій спрямована на активізацію пізнавальної і комунікативної діяльності здобувачів освітніх послуг, адже пізнавальна діяльність особистості є невід'ємною частиною процесу формування висловлювання. Спільна робота в групах або парах дозволяє кожному висловлювати свої думки, дискутувати з іншими, залишати коментарі, відстоювати власну думку. Взаємодія учасників при вирішенні різних завдань може приймати форму ігор, дискусій, диспутів, взаємних консультацій, рольових розподілів тощо. Під час презентації своєї роботи здобувачі демонструють свої знання і життєвий досвід не лише для вирішення проблем, але і для чіткого й ефективного висловлювання своїх власних думок [10, с. 177].

У процесі розвитку комунікативних навичок розглядають наступні етапи формування поняття:

- 1) ранні, що мають на меті знайомство з поняттям.
- 2) етапи інтеграції, модифікації, контролю та узагальнення.
- 3) використання отриманих лінгвістичних знань у мовленні [45, с. 199].

Оратор завжди визначає конкретні завдання для себе та намагається їх виконати. Успішність такого виду роботи визначає найважливіший аспект навчання – активацію розумової діяльності здобувача та розкриття його потенціалу.

Заняття, на яких чітко демонструються і спостерігаються мовні явища, сприяють глибокому вмінню здобувачів сприймати нові слова, розвивають навички усного та писемного мовлення при читанні й написанні листів, формують почуття естетики застосування нових слів і самого процесу мислення. Наприклад, у поетичних мініатюрах і художніх замальовках здобувачі демонструють свій індивідуальний світогляд і виразно висловлюють свої власні думки та ідеї. Механічно ізольоване запам'ятовування слів і

розвиток комунікативних навичок здобувачів перетворюють текст на важливий інструментом розуміння мовних явищ, що сприяє інтелектуальному розвитку і формуванню мовної особистості здобувачів [5, с. 39].

Знання мови вимагає систематичної роботи над структурою слів і речень. Цього можна досягти із використанням активних методів навчання на різних етапах:

1) евристичних методів спостереження, що включають безпосереднє сприйняття художніх текстів, виокремлення і узагальнення ключових рис досліджуваного концепту, ролей, образотворчих функцій, основних стилістичних припущень лексем, морфем, граматичних форм і синтаксичних структур;

2) методів порівняння, метою яких є порівняння та аналіз художніх текстів із однаковим лексичним змістом, але з акцентом на різні граматичні форми та синтаксичні структури, їх важливі функції, порівняння лексичного та граматичного значення [9, с. 11].

3) метод побудови тексту, його реконструювання, порівняння із оригіналом і виявлення його суттєвих особливостей у порівнянні з особливостями інших концепцій;

4) методи семантичного бачення, що уможливають розширення уявлень про класифікацію, узагальнення і систематизації понять і їх істотних ознак, редагування тексту з врахуванням лексичного значення слів, їх сполучуваності, лексичної граматики, формування підготовчих навичок до зв'язного мовлення на синтаксичному та стилістичному рівні;

5) метод символічного бачення, що передбачає застосування елементів конструктивної і синтетичної діяльності, графічної візуалізації і допоміжних, узагальнених таблиць, спрямованих на встановлення зв'язків усередині концепцій і між ними;

6) метод ідеї висловлювання, добору необхідної лексики, граматичної форми, синтаксичної структури, інтонації і розробки тексту-монологу з

урахуванням типу та стилю висловлювання, інтерактивного та колективного обговорення [20, с. 239].

Застосування сучасних інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови може сприяти активізації процесу навчання і розвитку творчого та незалежного критичного мислення здобувачів. Це уможливорює більшу самостійність здобувачів, формує здатність висловлювати власні думки, оцінювати свої дії, а також дозволяє вчителю постійно контролювати взаємну працю здобувачів через надання їм конкретних завдань. Вибір інтерактивного навчання дозволяє педагогу чітко прогнозувати очікуваний ефект.

Із використанням інтерактивного навчання вчитель створює спеціальне особливе навчальне середовище, де учасники навчального процесу почувають себе захищеними та готовими до досягнення успіху. Питання щодо використання інтерактивного навчання вимагає подальшого ретельного вивчення, глибокого переосмислення, узагальнення і систематизації, а також збагачення досвіду практичного використання цього методу у ЗЗСО.

Згідно з державними стандартами середньої освіти, однією з найважливіших здібностей, якою повинен володіти здобувач, є вміння вести ділове спілкування, як усне, так і письмове, з використанням державної та іноземної мов. Комунікативні навички включають знання іноземних мов, вміння спілкуватися із іншими людьми, працювати в групах, набуття різних соціальних ролей. Здобувачі повинні вміти розповісти про себе, написати лист і заяву, заповнити анкету, задавати питання і обговорювати їх. Щоб допомогти здобувачам оволодіти такими навичками, програми вивчення іноземної мови розробляються із урахуванням принципів комунікативної орієнтації. Цей принцип передбачає використання творчих завдань і сучасних інтерактивних методів навчання для розвитку здатності спонтанно реагувати та вирішувати різні завдання під час спілкування [23, с. 119].

Для успішного набуття комунікативних навичок важливо використовувати нові педагогічні методи, спрямовані на стимулювання внутрішньої мотивації здобувачів, підтримку бажання вчитися самостійно та

розвиватись і зростати як особистість. У цьому контексті інтерактивні методи навчання набувають все більшого значення [30, с. 20].

Основним поняттям, яке визначає зміст інтерактивних методів, є «взаємодія». Мають на увазі взаємодію між усіма учасниками освітнього процесу, під час якої усі разом розв'язують проблеми та долають труднощі, моделюють різні ситуації, обмінюються інформацією і думками. Соціальні компетенції розвиваються через згаданий підхід взаємодії у процесі вивчення іноземних мов, що сприяє готовності до спілкування як засобу самореалізації і розвитку соціальних навичок.

До інтерактивних методів навчання віднесено наступні технології: дискусія, кластер, кейс-технологія, навчальні ігри, рольові ігри, метод проєктів, інтерв'ю і дебати.

Дискусія – це спосіб розгляду та вирішення спірних питань шляхом порівняння різних точок зору. Її активно використовують у освітньому процесі з метою пошуків роботи здобувачів і розвитку їх рефлексивного мислення. Дискусії набувають різних форм, що включають «круглі столи», «форуми», «мозковий штурм», «симпозіуми», «конференції» і «дебати», спираючись на розвиток активної навчальної діяльності здобувачів, креативності та критичного мислення. Необхідно бути готовим до проведення дискусій, таких як обговорення проблем, вивчення і використання нових слів, складання діалогів тощо. У дискусіях передбачений поділ учасників на групи з розподілом ролей, після обговорення вони можуть проаналізувати свою роботу з метою удосконалення мовних і комунікативних навичок [44, с. 72].

Кластер – це графічний спосіб представлення інформації, при якому основні поняття відображають у вигляді діаграми, що демонструє взаємозв'язки між останніми. Застосування кластерного методу уможливорює ефективне вивчення нової лексики та упорядкування матеріалу, а також сприяння розвитку монологічного мовлення. Цей метод може бути використаний для роботи як окремих осіб, так і груп або колективних об'єднань, він сприяє можливості розвивати й удосконалювати системне мислення, узагальнювати,

систематизувати, порівнювати, проводити аналогії і виокремлювати найбільш важливі поняття [1, с. 77].

Кейс-технологія – це метод навчання, який засновано на аналізі реальних ситуацій і постановці певних конкретних завдань учасникам освітнього процесу. Мета цього методу націлена на те, що група здобувачів спільно аналізує конкретну ситуацію, виявляє проблеми та спірні питання, пропонує можливі рішення та обирає найкращий ефективний спосіб. Метод засновано на реальних матеріалах, що сприяє практичному навчанню і розвитку аналітичних здібностей здобувачів [1, с. 72].

Розглянемо приклад одного з кейсів, з яким успішно працюють здобувачі освіти 7-8 класів.

As the management team overseeing a sprawling resort hotel, we've recently encountered a series of challenges that necessitate thorough discussion and resolution. Situated on an island adorned with captivating beaches, coral reefs, and mountains, our hotel should ideally be a paradise, yet certain issues persist.

Firstly, guests have expressed dissatisfaction with the lack of engaging activities. Evening hours seem particularly dull, devoid of any entertainment options. Similarly, daytime offerings are limited, with sparse sports activities and little to explore. This monotony has led to widespread boredom among our guests.

Furthermore, complaints have arisen regarding the quality and variety of our culinary offerings. Guests find the food distasteful and repetitive, especially concerning the absence of vegetarian options. This dissatisfaction with the dining experience has become a significant concern that demands immediate attention.

The occupancy rate is below expectations, primarily due to a lack of awareness about our hotel. Those who have discovered it often find the cost prohibitive. Addressing the marketing strategy and pricing structure could potentially attract a more diverse and larger clientele.

Regrettably, grievances have also been voiced regarding the conduct of our staff. Numerous guests have reported encounters with rude and unhelpful employees, exacerbating the negative perception of our hotel. Additionally, internal conflicts

among staff members have been observed, contributing to an unfavorable atmosphere.

Lastly, the accessibility of our hotel poses a challenge, as there are no direct transportation options from the airport. Guests find the taxi service exorbitantly priced, hindering the overall convenience and appeal of our location.

In light of these issues, it is imperative that we collaboratively explore viable solutions during our managerial discussions to enhance the overall guest experience and revitalize our hotel's reputation as a premier destination [58].

У запропонованому прикладі прослідковуємо кілька проблем. Залежно від рівня підготовки кожної групи, педагог визначає мінімальну кількість питань для обговорення і пропонує завдання. Після цього учасникам пропонують обрати завдання, які вони вважають більш цікавими. У малих групах розглядаються різні точки зору, і формується єдиний підхід до розв'язання проблеми або спірного питання. Це сприяє обранню групою кращого варіанту рішення. Групі надається інформація, яка базується на реальній ситуації. Недостатньо вчителю просто роздати здобувачам друковані матеріали, важливим є обговорення суті інформації і переконатись у тому, що учасники освітнього процесу чітко розуміють усі завдання. На цьому етапі важливим є формулювання і обговорення проблем, які було викладено в кейсі.

Кожна навчальна група поділяється на міні-групи з 4-6 учасників. Кожна міні-група отримує конкретне завдання. Здобувачі в міні-групі обговорюють ситуацію і пропонують можливі рішення, засновані на наявних реальних фактах. Кожна міні-група готує презентацію, в якій запропоновано можливі варіанти вирішення проблеми, після чого продемонстроване рішення обговорюється різними групами й обирається найбільш прийнятне. Кейс-метод допомагає розвинути та вдосконалити навички аналізу ситуації, оцінки альтернатив, вибору найкращого варіанту та планування шляхів його реалізації. Згадані навички допоможуть у майбутній професійній діяльності [14, с. 73].

Гра передбачає навчання через практичні дії. Вона сприяє розвитку уваги й інтересу, уможлиблює створення сприятливої психологічної обстановки на

заняттях. Інтерактивна гра – це один з найбільш продуктивних методів у педагогіці, що створює оптимальні умови для розвитку та самореалізації учасників процесу [24, с. 4].

Для закріплення нових лексичних одиниць і розвитку здатності до спонтанного висловлювання можна запропонувати наступну гру. Здобувачі записують будь-яке слово на папері, наприклад, «Італія» чи «Кіт». Потім вчитель пропонує придумати і записати по три асоціації до поданих слів. Наприклад, «Італія» – Рим, сонце, піца. «Кіт» – собака, лев, домашня тварина. Тепер, після перерозподілу написаних слів між здобувачами, вчитель пропонує описати «головне» слово, не називаючи слова-асоціації, що значно ускладнює процес опису.

З метою розвитку навичок побудови питальних речень можна використовувати гру «20 запитань», у якій один здобувач загадує відому особу, а інші здобувачі намагаються вгадати її ім'я, задаючи лише загальні питання. Гру «Стародавній Рим» можна запропонувати для закріплення граматичного матеріалу на тему «умовні речення». Кожен учасник вгадує вид діяльності та потім пояснює, яка це професія, використовуючи речення за зразком. Гра сприяє мотивації здобувачів вивчати мову, допомагає подолати комунікативні бар'єри та моделює способи співпраці мовних партнерів.

Рольові ігри є важливою частиною інтерактивних методів навчання і належать до категорії розвиваючих ігор. Рольові ігри впливають на вибір засобів спілкування, сприяють розвитку усного мовлення і дозволяють оволодіти навичками інтерактивної мови в ситуаціях міжособистісного спілкування у різних контекстах і мовленнєвих ситуаціях. Перевагами рольових ігор є реалістичність і подібність до реальних комунікативних ситуацій, що виникають під час спілкування у професійному та повсякденному житті. Такий метод дозволяє здобувачам краще зрозуміти досліджуваний матеріал і використовувати його в мові усвідомлено [12, с. 30].

Пропонуємо розглянути ефективний приклад рольової гри «співбесіда». Ця гра готує здобувачів до викликів, із якими вони можуть зіштовхнутись у

реальних ситуаціях. Перед початком гри здобувачі спільно з викладачем складають список поширених запитань, які можна поставити під час співбесіди, і обговорюють можливі відповіді. Після цього групі дається завдання написати резюме. Після схвалення і аналізу викладача «кандидат» відправляє своє резюме потенційному «роботодавцю». Однією із варіацій гри є розподіл ролей, при якому «менеджер із персоналу» проводить співбесіду з кандидатом у групі з 3-4 чоловік. Після гри педагог і здобувачі обговорюють резюме «кандидатів» і вирішують, хто з них і за якої умови може влаштуватися на запропоновану посаду [16, с. 88].

Бесіди-інтерв'ю, що проходять у формі рольових ігор, також сприяють розвитку необхідних комунікативних навичок. О. Бірюкова визначає інтерв'ю як цікаву інтерактивну комунікативну технологію, яку можна провести за допомогою діалогу або полілогу, обравши конкретну тему заздалегідь. Вправа передбачає розподіл ролей між інтерв'юером і співрозмовником, а також самостійну підготовку до ролі кожного наступного учасника. Мета – розвинути необхідні мовні навички в реальних ситуаціях спілкування [33, с. 19].

Здобувачі шкільного віку навчаються задавати питання, реагувати на зауваження співрозмовника, обирати правильний стиль спілкування, збагачувати свій досвід і розширювати кругозір. Співбесіду проводять на заняттях, в ході якої один здобувач ставить запитання, а інший відповідає, або в ході якої один учасник освітнього процесу готує повідомлення на певну тему, а інші учасники чітко знають, про що йде мова, й готові обговорити тему у формі конструктивної співбесіди. Після бесіди вчитель і здобувачі аналізують результати обговорення і роблять відповідні коментарі [15, с. 31].

Одним із інтерактивних способів розвитку творчих здібностей здобувачів дослідники називають проєктний. Він дозволяє навчальному процесу набувати практичної спрямованості. Проєктні методи включають в себе такі елементи роботи здобувачів, які спрямовані на дослідження і вирішення нагальних, соціально значущих проблем. Цей метод передбачає поєднання індивідуальної

творчої роботи та самостійних досліджень здобувачів загальної середньої освіти [42, с. 7].

Щоб розвинути комунікативні навички поза мовним середовищем, здобувачам необхідно надати можливість вирішувати практичні завдання [31, с. 10]. Здобувачі беруть активну безпосередню участь у процесі планування і виконання дослідницького завдання – розробку проєкту, яке розділяється на кілька етапів:

- 1) вибір теми;
- 2) підготовка плану роботи та обговорення методів пошуку інформації;
- 3) оформлення і презентація проєкту.

Наприклад, здобувачам пропонують провести опитування серед однолітків, щоб обрати найбільш популярні ресурси для вивчення іноземної мови, з'ясувати причини її популярності та надати пропозиції щодо удосконалення тих чи інших навичок. В ході планування здобувачі готують список питань, які допоможуть з'ясувати успіхи й переваги співрозмовника. Інформацію зазвичай збирають поза аудиторією, тому здобувачі самі обирають необхідні їм мовні ресурси. Презентації проєктів можуть бути індивідуальними або груповими. Цей етап сприяє розвитку навичок публічних виступів і проведення дискусій. Проєктний метод сприяє формуванню комунікативних навичок, розвиває культуру спілкування, допомагає чітко формулювати свої думки та розвивати критичне мислення, орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати сучасні технології [34, с. 83].

Застосування вчителем інтерактивних методів навчання допомагає учасникам освітнього процесу здобути навички та розвинути необхідні вміння, розкрити внутрішні джерела мотивації, що в свою чергу спонукає до навчання, самонавчання і саморозвитку, дозволяє залучити всіх здобувачів до активної роботи, розвиває комунікативні навички та навички співпраці, роботи в команді. Крім того, такі методи допомагають вчителю створити комфортну творчу атмосферу на уроці, сприяють налагодженню емоційних контактів і

здорового мікроклімату, підвищують самооцінку здобувачів освіти та сприяють розвитку в них почуття віри у власні сили та здібності.

1.3. Опис інтерактивних методів

Основні навички спілкування людини формуються протягом періоду дитинства, і важливу роль у цьому процесі відіграє саме навчання у школі. Комунікативна компетентність, яка є ключовою міжпредметною навичкою, формується через систематичну навчальну діяльність здобувачів освіти та характеризується двома ключовими аспектами.

З одного боку, така компетентність готує здобувачів до активного спілкування у різних соціальних середовищах, включаючи сім'ю, школу та загальну громадськість. З іншого, вона є важливим елементом успішної участі у освітньому процесі в школі. Набуття згаданої компетентності вимагає дослідження передумов її розвитку серед здобувачів освіти та має вирішальне значення у освітньому процесі.

Викладачі ЗЗСО відіграють важливу роль у формуванні ключових комунікативних навичок із метою особистого розвитку і реалізації здобувачів, активного громадянського життя і можливості діяти у різних ситуаціях. Тому важливим завданням для педагогів закладів середньої освіти є аналіз рівня розвитку комунікативних навичок здобувачів освіти, виявлення можливих проблем у цій галузі, застосування відповідних методів, форм і засобів для вирішення цих проблем [40].

При аналізі вимог до рівня загальноосвітньої підготовки претендента на здобуття освіти було виявлено ряд комунікативних навичок, які необхідно розвинути претенденту на здобуття освіти. Серед цих навичок важливі наступні:

- 1) слухати уважно викладача і розуміти його мовлення;
- 2) здатність сприймати та розуміти тексти різної складності;
- 3) передача основної суті прочитаного, побаченого або почутого;

- 4) вміння взаємодіяти з оточуючими та вести діалоги з урахуванням контексту;
- 5) розуміти правила спільного життя в сім'ї, колективі або суспільстві;
- 6) дотримуватися етикету в процесі спілкування і проявляти повагу до співрозмовника;
- 7) толерантність при обговоренні різних тим;
- 8) усвідомлення важливості мови для усіх країн, особливо української як державної.
- 9) вміння орієнтуватися у навколишньому середовищі та налагоджувати комунікативні зв'язки в різних життєвих ситуаціях;
- 10) вміння задавати питання і отримувати нову інформацію під час спілкування;
- 11) висловлювати емоції у відповідь співрозмовнику та контролювати власні емоції;
- 12) знання правил поведінки в конфліктних ситуаціях і вміння вирішувати суперечки;
- 13) вміння інсценувати літературні твори та життєві ситуації;
- 14) вміння виконувати простий пошук інформації в Інтернеті та спілкуватися по електронній пошті;
- 15) розуміти мову музики та образотворчого мистецтва;
- 16) використовувати основні терміни [41, с. 198].

Варто зауважити, що успішний здобувач освіти володіє навичками ефективної співпраці як з однолітками, так і з дорослими й іншими людьми. Він проявляє здатність до досягнення порозуміння і гармонійних стосунків у спілкуванні. Більше того, він демонструє уміння працювати в команді, толерантність і володіє розвиненими лідерськими якостями.

Для розвитку комунікативних навичок здобувачів освіти використовують наступні методи:

- 1) впровадження відповідних традиційних методів, технік і форм роботи для підвищення рівня усного та писемного мовлення, інтерактивного та монологічного мовлення;
- 2) розробка завдань, спрямованих на розвиток діалогічного мовлення, таких як переплетення тексту у формі діалогу, відтворення або імітація діалогу, спостереження за діалогом, створення власного діалогу на основі наданої репліки, створення діалогу на основі малюнків тощо;
- 3) проведення уроків, спрямованих на розвиток зв'язного мовлення і вміння створювати історії, тлумачення і роздуми;
- 4) використання змістовно-орієнтованих організаційних форм уроків, що включають різні види мовної діяльності;
- 5) впровадження нетрадиційних форм занять, таких як інтеграційні уроки, уроки подорожі й уроки казки, що сприяє розвитку творчості та формуванню комунікативних навичок здобувачів освіти;
- б) використання інноваційних методів навчання, таких як інтерактивне навчання, розвиток критичного мислення, проєктне навчання, а також рефлексія, розслаблення, емпатія тощо [5, с. 318].

Застосування медіаосвітніх технологій для організації мультимедійних уроків із використанням мультимедійних засобів, включаючи мультимедійні презентації, медіатренажери й електронні мультимедійні ресурси. Мета таких технологій – навчати здобувачів співпрацювати та розвивати комунікативні навички через діалог і роботу в команді.

Розвиток комунікативних навичок буде більш ефективним завдяки використанню інтерактивних методів навчання у освітньому процесі. Інтерактивні підходи в освіті включають створення сприятливого освітнього середовища, що спонукає здобувачів освіти до активного пошуку, спільного вирішення суперечок, висловлення своїх думок, аналізу своїх дій і самооцінки шляхом використання різних сценаріїв реальних ситуацій.

Застосування рольових ігор в освітньому процесі не новий метод. Він передбачає переосмислення ролі педагогічного працівника та природи його

роботи. В інтерактивному навчанні педагоги вже не є єдиним джерелом інформації, яку потрібно передавати здобувачам. Натомість вони допомагають здобувачам працювати самостійно, виконуючи функції організаторів і консультантів. Більше того, інтерактивні технології спрямовані на підтримку комунікації, що сприяє взаєморозумінню і взаємодії, спільному вирішенню завдань, важливих для усіх учасників освітнього процесу. Вчені та практики підтвердили, що інтерактивні елементи стимулюють інтерес до освітнього процесу, підвищують мотивацію до вдосконалення вмінь, набутті основних компетентностей, сприяють розвитку критичного мислення, підвищують впевненість у своїх силах, уможлиблюють формування незалежності, креативності, організаторських і комунікативних навичок, важливих у реальному житті, й підвищує загальну успішність при здобутті освіти [47, с. 45].

Отже, використання інтерактивних технологій сприяє розвитку основних навичок здобувачів:

- 1) здатність аналізувати освітню інформацію і використовувати творчі підходи для її засвоєння, що сприяє глибокому розумінню матеріалу;
- 2) формування власної думки, навичкам чіткого висловлення, аргументації та обговорення із іншими;
- 3) розвиток навички слухання інших і поваги до альтернативних точок зору;
- 4) орієнтація у різних життєвих ситуаціях і вміння приймати обґрунтовані рішення;
- 5) побудова конструктивних взаємин в групі, команді, уникнення конфліктів і пошук компромісів, сприяння діалогу й досягненню консенсусу;
- 6) вдосконалення вміння виконувати творчі завдання і розробляти проекти.

До найбільш поширених методів інтерактивного навчання належать рольові ігри, проекти, змагання, конкурси тощо. Крім того, елементи інтерактивних технологій використовують у традиційних формах навчання,

таких як робота в парах, малих групах, мозковий штурм, мікрофон, незакінчене речення та інші.

Багато дослідників зауважують, що розвиток когнітивних навичок у здобувачів має місце завдяки залученню ігор у освітній процес. Дійсно, це вносить зміни в соціальне середовище здобувача, адже гра, яка є характерною для здобувачів шкільного віку, може допомогти подолати сором'язливість, страх й адаптуватися до нових умов і соціалізуватися в освітньому середовищі. Отже, гра як вид розважальної діяльності сприяє розвитку пізнавальної активності здобувачів освіти й адаптації учасників освітнього процесу до нових умов, соціалізації здобувачів освіти у шкільному середовищі. Тому питання формування комунікативної компетентності здобувачів освіти через використання ігрових технологій є актуальним і пріоритетним напрямком діяльності педагогічних працівників закладів середньої освіти.

На відміну від інших форм роботи здобувачів освіти, ігрова діяльність має широкий спектр функцій, що має на меті розвиток комунікативних навичок для ефективної організації освітнього процесу в усіх напрямках шкільного циклу, налагодження зв'язків із громадськістю, комунікативну функцію сприяння вивченню норм колективної взаємодії з однолітками й іншими учасниками освітнього процесу. Це невід'ємна частина спілкування у закладі освіти [35, с. 74].

Використання ігрових елементів у освітньому процесі підсилює когнітивні можливості здобувачів освіти. Гра навчає, цікавить, спонукає до активної участі, й у той же час зменшує психологічний стрес, який часто супроводжує світній процес. Гра завжди ставить перед учасниками наступні завдання: як реагувати, як вирішити складне питання, як перемогти. Бажання відповісти на ці питання посилює когнітивну активність гравців, розвиває інтерес й активність учасників освітнього процесу. Це дозволяє останнім проявити себе, продемонструвати вміння і навички у цікавий і творчий спосіб, що сприяє спілкуванню із однолітками та іншими співрозмовниками.

Для здобувачів шкільного віку характерними є яскравість і безпосередність сприйняття, легкість до залучення у виконання різних ролей і готовність до ігор, особливо коли їх до цього заохочують. Здобувачі освіти легко доєднати до будь-якої діяльності, особливо ігрової, вони самостійно формують групи для гри, грають із будь-якими предметами й іграшками. Отже, виникає необхідність знаходити спосіб, який допомагав привернути увагу до освітнього процесу та дарував їм радість від здобутих знань. Саме гра може виконувати таку роль.

У порівнянні з використанням інших методів навчання, ігрова діяльність, володіє широким спектром функцій, включаючи сприяння розвитку комунікативних навичок, впровадження соціальних відносин і засвоєння норм колективної взаємодії із однолітками та здобувачами старшого віку, створення усіх необхідних умов для успішної організації освітнього процесу з усіх шкільних предметів. Гра служить важливою комунікативною лабораторією, яка готує здобувачів молодшого шкільного віку до більш складних форм міжособистісної взаємодії [48, с. 64].

Позакласні заходи мають значний вплив на розвиток комунікативної компетентності учасників освітнього процесу. Вони створюють ситуації, у яких здобувачі освіти можуть взаємодіяти та брати участь у рольових іграх, що сприяє активному спілкуванню і спільним зусиллям покращити та оптимізувати освітній процес. Сучасним здобувачам не так легко вразити та справді зацікавити однолітків, тому педагогічні працівники покликані постійно шукають нові способи стимулювання пізнавальної активності учасників освітнього процесу в закладах освіти.

Висновки до розділу 1

Отже, інтерактивне навчання є метод організації освітнього процесу, в якому кожен здобувач обов'язково бере участь у пізнанні. Це означає, що кожен

учасник освітнього процесу повинен виконати конкретне завдання і представити його публічно перед групою. Варто зауважити, що якість виконання такого завдання в першу чергу залежить від залучення, участі й кожного із команди.

Метою використання інтерактивних методів навчання є уможливлення взаємодії і діалогу з здобувачами на рівні партнерів. Інтерактивні методи включають посилену взаємодію між учасниками освітнього процесу, полілог, діалог, розвиток мислення, творчість, міжособистісні відносини, свободу вибору, створення умов для успіху, позитивне оцінювання і рефлексію тощо.

Усі інтерактивні методи можна розділити на групи залежно від того, в яку форму освітньої діяльності залучають здобувачів освіти. Ці методи включають в себе чітко визначені цілі навчання, конкретні прийоми, що стимулюють процес навчання, а також умови та процедури для досягнення бажаних результатів.

Важливо зауважити, що інтерактивна модель навчання передбачає використання інтерактивних технологій для організації різних форм навчання. Інтерактивна взаємодія потребує змін у освітньому процесі та ретельної підготовки. Використання інтерактивного навчання не є метою самою по собі, але служить засобом створення атмосфери співпраці, розуміння та доброзичливості, яка сприяє ефективному навчанню.

Основна ідея інтерактивного навчання полягає у тому, що освітній процес відбувається через постійну активну взаємодію усіх здобувачів освіти. Основними учасниками навчання є самі здобувачі освіти, їхні взаємини та спільна робота. Результати досягаються завдяки спільним зусиллям усіх учасників освітнього процесу, вони беруть на себе відповідальність за свій освітній успіх.

Застосування педагогом інтерактивних методів навчання допомагає здобувачам набути та розвинути необхідні основні навички та вміння, розкрити внутрішні джерела мотивації, спонукає до навчання і саморозвитку, дозволяє залучити всіх здобувачів освіти до активної роботи. Крім того, ці методи

допомагають вчителю створити комфортну творчу атмосферу на уроці, сприяють налагодженню емоційних контактів, підвищують самооцінку здобувачів освіти та сприяють розвитку в них почуття віри у власні здібності.

РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК І ВМІНЬ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

2.1. Квести та вікторини як система інтерактивних прийомів та технологій

Однією з основних проблем у сфері освіти завжди було і залишається питання різноманітності освітнього процесу, перегляду методів і прийомів навчання здобувачів освіти та розширення сфери їхнього інтересу. Сучасні здобувачі освіти мають доступ до широкого спектру інформації і знають, що можуть знайти відповіді на завдання вчителя в Інтернеті або у домашніх збірниках завдань, не завжди розуміючи «чому це завдання важливо виконувати саме так?» Вони часто не усвідомлюють важливість творчого мислення, навички виділення головного, здатності до узагальнення та практичного використання знань, які не можна замінити Інтернетом. За умови використання останнього здобувачі можуть втрачати бажання досліджувати, навчатися і демонструвати творчість у освітніх завданнях.

Навчальний матеріал, який подається на уроках, може здаватися здобувачам «сухим» і нецікавим, тому основним завданням педагога є зацікавити здобувачів вивченням цього матеріалу. Знати та розуміти все не завжди є обов'язковим, головним є формування основних компетентностей і навичок, які є необхідними та надзвичайно важливими у наш час.

Тому сучасна вимога до педагогів – навчити здобувачів критично мислити, розвивати їхні здібності, щоб вони могли ефективно використовувати здобуті знання у реальних життєвих ситуаціях. Кожен вчитель повинен заохочувати здобувачів розвивати критичне мислення і навички, які стануть у нагоді в майбутньому. Педагоги є активними учасниками освітнього процесу, які прагнуть на своїх уроках відчувати жвавий інтерес і бажання здобувати знання, бачити підняті руки та зацікавлені погляди.

Зацікавленість здобувачів освіти у вивченні англійської мови значною мірою залежить від методів і прийомів, які використовують на уроках. Педагогічні працівники ЗЗСО залучають інформаційні технології, науково-популярні фільми та навчальні ігри, щоб викликати інтерес до предмета. Такі уроки організовано у формі презентацій, екскурсій, представлення проєктів, проведенні віртуальних подорожей і вікторин із використанням інтерактивних технологій для створення основи розвитку креативного та критичного мислення, вдосконалення пізнавальних і комунікативних навичок, інтересів і здібностей здобувачів освіти. Методи включають кооперативне навчання, фронтальні технології та навчання через гру, вибіркового диктанта, термінологічну дуель, гру «знайди помилку» та «мозковий штурм». Також доцільно використовувати завдання на кшталт: «закінчи речення», «встанови відповідність» та «знайди зайвий термін», щоб залучити здобувачів до активного навчання.

Для уроку-гри характерним є високий рівень активності здобувачів. Більшість педагогів називають метод гри «чудом світу». Такі уроки мають чітко визначену освітню мету та відповідні педагогічні результати, які можна легко обґрунтувати й окреслити. Вони спрямовані на навчання та особистий розвиток здобувачів освіти за допомогою ігрових прийомів і ситуацій, що стимулюють їх активну освітню діяльність.

Один із можливих варіантів уроку-гри – це квест. Проведення квесту вимагає значної підготовки, такої як вибір завдань, розробка маршруту (карти квестової зони) та залучення асистентів, зазвичай педагогічних працівників, які діють на певних локаціях маршруту квесту. Асистенти зустрічають команду, передають їм пароль-ключ до наступної станції чи зупинки й оголошують нове завдання, спостерігають за його виконанням та оцінюють правильність виконання.

Переваги квест-гри включають в себе:

- 1) зацікавленість здобувача та активацію його уваги під час виконання завдань;

- 2) розвиток відчуття особистої зацікавленості у завданнях;
- 3) створення умов спільного обговорення вражень серед учасників освітнього процесу;
- 4) можливість вчителю обирати об'єкти для вивчення, враховуючи їх важливість для навчання у групі й інтереси усіх здобувачів освіти;
- 5) розвиток вільного спілкування між дорослими та здобувачами, вдосконалення навичок усного мовлення здобувачів.

Квести використовують для ефективної співпраці в команді, вони сприяють встановленню і налагодженню успішних взаємодій, формують розподіл обов'язків, мобілізаційну підготовку та швидке вирішення несподіваних завдань під час такої гри. Проведення квест-гри сприяє згуртуванню здобувачів у колективі, розвитку доброзичливості та формування дружніх стосунків. У процесі підготовки до проведення квесту використовується система методів, спрямованих на самостійне засвоєння знань і умінь в ході активної розумової і практичної діяльності, а не просто на передачу знань здобувачам освіти. Для квестів важливо розробляти творчі та проблемні завдання, коли здобувачі будуть застосовувати раніше отримані знання у нових ситуаціях і розв'язувати нові проблеми в звичайних ситуаціях. Особливу увагу викликають у здобувачів завдання на платформі Learning App, які розділено на 6 категорій. Використання цього сервісу під час уроків може зробити навчання більш інтерактивним, мобільним, диференційованим та індивідуальним. Сучасні інформаційні та комунікаційні технології відіграють важливу роль у розвитку освіти, забезпечуючи доступність та ефективність освіти та готують молоде покоління до життя в інформаційному суспільстві. Включення у квест завдань із QR-кодами розширить можливості освітнього процесу. Одним із завдань квесту є робота із конструювання ланцюжків слів. Наприклад, здобувачам пропонують обрати слова перші елементи, з яких можна утворити ланцюжки.

Вікторина для здобувачів освіти 7-8 класів.

1. Tests

- 1) оберіть влучний переклад слова «парламент» англійською мовою:
  - a) parliament
  - b) parlamint
  - c) parlement
- 2) оберіть влучний переклад слова «екологія» англійською мовою:
  - a) ecology
  - b) environment
  - c) ecosystem
- 3) оберіть влучний переклад слова «рівновага» англійською мовою:
  - a) balance
  - b) equilibrium
  - c) harmony
- 4) оберіть влучний переклад речення «Я вивчаю англійську мову вже чотири роки»:
  - a) I learn English for four years already
  - b) I have been studying English for four years
  - c) I study English since four years
- 5) оберіть влучний переклад слова «вдячний» англійською мовою:
  - a) grateful
  - b) thankful
  - c) appreciative
- 6) оберіть влучний переклад слова «підприємництво» англійською мовою:
  - a) entrepreneurship
  - b) business
  - c) enterprise
- 7) оберіть влучний переклад слова «толерантність» англійською мовою:
  - a) tolerance
  - b) acceptance

c) understanding

8) оберіть влучний переклад виразу «підвищити свідомість» АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ:

a) raise awareness

b) increase consciousness

c) enhance mindfulness

9) оберіть влучний переклад слова «інновації» АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ:

a) innovation

b) invention

c) creativity

10) оберіть влучний переклад виразу «фізична активність» АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ:

a) physical activity

b) exercise

c) fitness

2. Choose as many synonyms as possible for the words: environment, motivation, confidence, good.

3. Discuss the following topics.

1) Imagine that you are given enough money to start life there alone? Why?

- What type of business would you choose to open and what would you call it?

- What would you need to open your own business in terms of space, employees, and supplies?

- How would you advertise your new business?

2) Some people live for music and some people do not seem to care.

- What is your attitude towards music?

- What role does music play in your life and in your culture?

- Why are some people moved by music and others not?

3) Social network sites (like Facebook) are becoming more and more popular.

- Do you see social networking as a positive or negative thing? Why?

- If all social networking sites were shut down forever, how would your life be affected?

- In what way do social networks affect communication between people?

Ще одним прикладом такого методу є проведення музичного квесту, під час якого педагог пропонує виконання куплету або приспіву до п'яти пісень. Здобувачам освіти повинні вгадати ім'я співака, співачки або назву гурту, а також назву пісні [52, с. 100].

Креативний етап включає в себе творчі завдання, такі як створення проєктів, колажів і інші творчі завдання.

2.2. Бінарний урок – технологія інтерактивного інтегрованого навчання

Сучасний світ, в якому ми живемо, вражає своєю складністю. Для того щоб зрозуміти цей світ, здобувачі освіти повинні формувати навички творчого мислення і діяльності. Покращення освіти передбачає досягнення високого рівня компетентності через інтеграцію і встановлення зв'язків між різними учасниками освітнього процесу та предметами.

Одним із способів реалізації таких міждисциплінарних зв'язків є впровадження бінарних уроків, які природним чином поєднуються з проектною діяльністю і сприяють розвитку творчих здібностей абітурієнтів. Сьогодні важливо використовувати інформаційні технології для отримання широкого спектру міждисциплінарного досвіду. Таким чином, бінарні уроки можна розглядати як ефективний метод багатогранного підходу до навчання, що підвищує ефективність освітнього процесу, допомагає мотивувати абітурієнтів до отримання освіти і сприяє створенню міждисциплінарних зв'язків.

Цей підхід до навчання був запропоновано багатьма вченими, такими як О. Бобир, О. Гаркуша, О. Ковальчук, Н. Кононець, Н. Койдан, Г. Липак, В. Рекуненко, Н. Полешук та інші. За М. Ковальчуком, термін «бінарний»

походить від латинського слова «binarius» що означає «подвійний» і вказує на взаємодію двох педагогів та інтеграцію знань із різних предметів. Н. Полещук підкреслює, що сучасні бінарні уроки включають активне використання комп'ютерних технологій в освіті в різних областях. Я. Бондарук вважає, що важливо проводити бінарні уроки за допомогою комп'ютерних технологій, щоб охопити всі технічні аспекти кожного предмета, а не лише концептуальну інформацію. О. Гаркуша наголошує на необхідності поєднання традиційних й електронних методів навчання для підтримки міжпредметних зв'язків [11, с. 11].

Враховуючи сучасний стан інформаційного суспільства, коли інтегровані бінарні уроки ще не популярні в освітніх закладах, важливо відзначити основні подібності та відмінності між цими двома типами уроків [2, с. 63].

Однією із спільних рис є те, що як бінарні, так і інтегровані уроки мають тісний міждисциплінарний зв'язок. Основна відмінність інтегрованих уроків полягає в тому, що вони проводяться лише одним викладачем, використовуючи ці міждисциплінарні зв'язки. Навпаки, бінарні уроки – це спільна робота двох вчителів, особливо тих, хто займається інформатикою, і одного вчителя, фахом якого є англійська [19, с. 48].

Бінарні уроки сприяють інтеграції знань з різних предметів для вирішення одного завдання, надають можливість застосовувати ці знання на практиці, роблять навчання більш системним і цілісним. Ці уроки збагачують процес навчання, сприяють розвитку пізнавального інтересу претендентів на освіту, сприяють особистісному розвитку дитини і підвищують готовність до навчання [4, с. 75].

Найкращим часом для проведення бінарних уроків є етап творчого використання вивченого матеріалу. Під час таких уроків вирішують цікаві, практично значущі завдання на основі міжкультурної взаємодії. Результати цих досліджень можуть бути представлені у формі діаграм, таблиць або відеофільмів, які мають практичне значення та можуть бути використані як навчальний матеріал у майбутньому.

Мета бінарного уроку полягає в формуванні можливостей для мотивованого практичного використання знань, навичок і вмінь, а також в наданні здобувачам можливості побачити результати своєї праці та відчутти радість і задоволення від неї [18, с. 54].

При реалізації бінарних уроків дуже важлива активна участь усіх учасників освітнього процесу, вони повинні співпрацювати та координувати свої дії для успішної реалізації міждисциплінарних зв'язків при вивченні різних дисциплін. Впровадження міждисциплінарних зв'язків на бінарних уроках засноване на наступних важливих аспектах:

- 1) використання модульних систем навчання і структурування навчальних матеріалів на різних рівнях;
- 2) розробка методологічних концепцій для теоретичних курсів і лабораторних практичних занять із урахуванням широкого спектру міждисциплінарних зв'язків між різними дисциплінами;
- 3) інтеграція новітніх технологій, таких як ігри, програмоване і проблемне навчання, комп'ютеризація освітнього процесу;
- 4) використання різних форм і методів організації самостійної роботи здобувачів освіти, включаючи науково-дослідну діяльність у рамках міждисциплінарних гуртків;
- 5) розробка відповідного навчально-методичного забезпечення, такого як методичних рекомендацій, довідників, навчально-методичних матеріалів, комп'ютерних програм для контролю знань, тестів та інших матеріалів.

Незважаючи на те, що інформаційно-комунікаційні технології часто розглядаються як окремий інструмент, багато користувачів у всьому світі активно беруть участь у міжнародному спілкуванні, обміні даними та управлінні обліковими записами [3, с. 18].

При оцінці рівня професіоналізму особи важливими критеріями є аналіз їх когнітивних здібностей, мовних навичок і комп'ютерної грамотності. Сама концепція інтегрованого навчання, особливо в контексті міжпредметних зв'язків, ідеально поєднується із використанням бінарних уроків. Це тому, що

успішна реалізація таких уроків сприяє досягненню освітніх цілей, робить освіту конкурентоспроможною, мобільною та багатофункціональною, а також сприяє розвитку здобувачів освіти, надаючи їм здатність творчо та продуктивно вирішувати проблеми в освітній сфері. Крім того, це сприяє досягненню важливих цілей у професійному та соціальному житті у майбутньому [36, с. 34].

Цікавим, наприклад, є проведення бінарного уроку (з англійської мови й історії), на якому розглядалася тема «Подорож до Єгипту. Культура Давнього Єгипту». Урок відбувався у формі інтелектуальної гри з елементами інсценізації. Основний акцент було зроблено на значущій історичній події – відкритті гробниці Тутанхамона, яка залишається актуальною навіть сьогодні завдяки скарбам цієї гробниці. Здобувачі освіти активно вивчали культуру Стародавнього Єгипту, брали участь в діалозі, розгадували ребуси та шаради, виконували творчі та дослідницькі завдання, розв'язували ребуси та кросворди, оформляли сузір'я «Велика Ведмедиця» на стелі. Під час занять використовувалися мультисенсорні технології, в тому числі створення і запуск літаків. Такі інтерактивні уроки сприяють активному навчанню, розвивають пізнавальний інтерес претендентів на освіту і роблять процес навчання більш активним [61, с. 289].

За основу взято запропонований урок із незначними змінами.

Фрагменти уроку.

Привітання вчителя:

Today, we embark on a journey to explore a captivating and enigmatic destination: Egypt! As we traverse this remarkable country, we will delve deep into its rich history, vibrant culture, and the lives of its people, immersing ourselves in Egypt's ancient heritage. This adventure will also serve as an opportunity to hone our English language skills, encompassing listening, writing, reading, and speaking. What sets this excursion apart is that it will be guided by not one, but two instructors – an English teacher and a History teacher.

Завдання для команд у форматі кросвордів.

(Egypt, pyramid, mummy, treasure, heritage, camel, culture, Nile).

Використання карток для розвитку мовленнєвої компетентності: здобувачі освіти демонструють монологічні висловлювання на запропоновані теми, супроводжуючи їх відео- та фотоматеріалами.

Фонетична зарядка: I can jump I can run I can swim I can fly. Up down big small high low long short fast slow distance hug open close right left on under on in under yes no I don't know.

Гра на знаходження відповідності.

Pyramid: An imposing stone structure

Pharaoh: The Egyptian ruler

Sphinx: A statue featuring a human head on a lion's body, and so on.

Завдання полягає в тому, щоб учасники команди написали англійські слова на мультимедійній дошці, які співвідносяться із поняттям «Єгипет», протягом двох хвилин.

2.3. Використання авторських інтерактивних методів та технологій

Як бачимо, існує багате розмаїття інтерактивних методів, прийомів та технологій, які використовують вчителі на уроках англійської мови. Використання цих засобів є важливою умовою для оптимального розвитку як здобувачів освіти, які вивчають англійську мову, так і вчителів, які її викладають. Спільне навчання стає не лише більш доступним, але і більш цікавим та ефективним. Вчителі щодня працюють над своїм інтелектуальним розвитком, і це робить навчання цікавим для їхніх здобувачів освіти, які отримують додатковий стимул від їхньої енергії і творчих думок. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, логічного мислення та підвищує мотивацію до вивчення англійської мови. Крім того, це сприяє розвитку якостей, таких як комунікабельність, винахідливість та позитивне ставлення до навчання.

Дозвольте представити вам декілька інтерактивних методик:

Метод «неповної склянки». Цей метод застосовується для вивчення граматичних структур і часів дієслів в англійській мові, а також для розширення лексичного запасу. У англійській мові існують допоміжні дієслова, які втратили своє лексичне значення і не перекладаються на англійську мову. Вони використовуються для вираження граматичних категорій, таких як особа, число та час. Наприклад, *to do, will, to have, would, shall, to be, should, may*.

Учитель пропонує завдання написати англійські речення. Здобувачі освіти використовують склянки для відображення різних рівнів мови. Після написання речень, здобувачам пропонується використовувати напої (зазвичай «Фанта» та «Спрайт») для заповнення склянок на певні рівні, які відповідають конкретним типам речень. Наприклад, нижній рівень позначає речення у Present Simple, середній – у Past Simple, верхній – у Future Simple.

Учитель пояснює: «Заповніть склянку до рівня номер 2. Це рівень для Past Simple (і здобувачі освіти наливають напій до другого рівня). «Тепер нам потрібно лише речення у Present Simple (здобувачі освіти випивають напій до першого рівня) і так далі.

Тут важливо зрозуміти, чому не можна наповнити склянку до краю. Останній рівень залишається порожнім, що аналогічно до допоміжного дієслова, яке не завжди перекладається, але має значення. Здобувачі освіти відчувають задоволення від роботи з інтерактивною склянкою, і, як результат, вони легко запам'ятовують лексику та граматичні структури англійської мови.

Інший метод інтерактивного навчання відомий як «Word-Sentence» (або «слово-речення»). Ця проста, але дуже корисна та приваблива система інструментів, що складається з 64 слів, дозволяє створювати більше 200 унікальних пропозицій на різні теми. У певному сенсі, цей інструмент є мовним конструктором і багатофункціональним інструментом для роботи над різними аспектами лексики та граматики в навчальній програмі з англійської мови [38, с. 165].

Крім цього, пропонуємо інший комплекс вправ для розвитку комунікативних навичок на уроках англійської мови. Розроблений комплекс

складається із ряду завдань, спрямованих на підвищення рівня комунікативних навичок здобувачів освіти шостого та сьомого класів під час уроків англійської мови. Для організації цього комплексу було використано два різновиди мовленнєвої діяльності – діалогічну та монологічну, і враховано тематичний підхід до розподілу навчального матеріалу. Під час створення інтерактивних вправ для розвитку комунікативних навичок у шостому класі використовувався план змісту підручника «English» для шостого класу, за редакцією О. Д. Карп'юк як основа.

Таблиця 2.1.

Комплекс інтерактивних вправ для формування комунікативних вмінь та навичок у 6 класі

Тема уроку	Інтерактивні вправи	
	Діалогічне мовлення	Монологічне мовлення
Talking about an adventure and holiday		Снігова куля
Would you like to feel the spirit of adventure?	Перегляд та обговорення відео про подорож	
Talking about the great explorers of the world		Проект
What popular sports in Britain and Ukraine do you know?	Групова робота	
Let`s visit the adventure club	Навчальна дискусія	
Sport in our life	Мозковий штурм	

Джерело: сформовано автором на основі підручника [11].

Таблиця 2.2.

Комплекс інтерактивних вправ для формування комунікативних вмінь та навичок у 7 класі

Тема уроку	Інтерактивні вправи	
	Діалогічне мовлення	Монологічне мовлення
Sport is fun	Рольова гра	
Why people do sport	Кластер	
Sport in my life		Проект
Keeping fit	Акваріум	
How to keep fit?	Мозковий штурм	
Sport in our life	Мозковий штурм	
Health is about wealth	Групова робота	

Джерело: сформовано автором на основі підручника [11].

Було розроблено комплекс інтерактивних вправ для здобувачів освіти 7 класу, який був відповідно адаптований до навчального плану, визначеного в підручнику «English», автором якого є О. Д. Карп'юк. Для створення цих інтерактивних завдань використовувались 6 тем, які відповідають вимогам педагогічної практики у 7 класі. Ці теми включають «Talking about an adventure holiday», «Talking about the great explorers of the world», «Let's visit the adventure club», «What popular sports in Britain and Ukraine do you know?» та «Sport in our life». В межах кожної теми застосовувалися різні методи, такі як «снігова куля», перегляд та обговорення відеоматеріалу, навчальні проекти, навчальні дискусії, групова робота та «мозковий штурм.» Під час вибору цих інтерактивних вправ враховувалися інтереси та можливості здобувачів освіти.

Цей комплекс інтерактивних вправ було створено з метою розвитку комунікативних навичок здобувачів освіти 7 класу в рамках вивчених тем, таких як «Sport is fun», «Why people do sport?», «Sport in my life», «Keeping fit», «How to keep fit?» та «Health is about wealth». Додатково до вже згаданих методів використовувалися рольові гри, кластери, акваріум, «мозковий штурм» та групова робота.

Цей набір інтерактивних вправ можна використовувати на уроках англійської мови на проміжних етапах навчання. Однак важливо дотримуватися розподілу часу таким чином, щоб кожна вправа не займала більшу частину уроку і не перевищувала приблизно 20 хвилин на виконання [25, с. 70].

Для успішної реалізації комплексу вправ необхідно враховувати наступні аспекти, які сприяють ефективному проведенню уроку англійської мови:

- 1) усі здобувачі освіти повинні активно брати участь у освітньому процесі;
- 2) робота в групах та командах повинна ґрунтуватися на увазі до думок усіх учасників;
- 3) вчителю слід виконувати роль організатора та забезпечувати проведення інтерактивних вправ для розвитку комунікативних навичок;
- 4) педагог повинен враховувати психологічну готовність здобувачів освіти до інтерактивних дій (деякі здобувачі освіти можуть потребувати активізації пізнавальної діяльності через розминку перед початком уроку);
- 5) важливо обмежити кількість здобувачів освіти у групі під час інтерактивних вправ, щоб кожен міг висловити свою думку;
- 6) організація робочого простору для інтерактивних вправ повинна сприяти взаємодії між здобувачами під час роботи;
- 7) під час проведення інтерактивних вправ важливо, щоб здобувачі освіти поважали один одного, дотримувалися норм поведінки та етикету.

Дотримання цих принципів сприяє ефективному проведенню інтерактивних вправ для розвитку комунікативних навичок на уроках англійської мови. Особливий інтерес здобувачів освіти викликають завдання,

пов'язані з іншомовним спілкуванням, оскільки вони найкраще розвивають навички вживання слів у реальному мовленні.

Завдання для мовленнєвого спілкування, розроблені для використання під час уроків англійської мови, становлять основу для вивчення нових слів, фраз і виразів. Дослідження показують, що комунікативні методи є однією з найулюбленіших активностей для здобувачів освіти. Після проведення уроків було проведено бесіди з здобувачами щодо їхніх вражень від вивченого матеріалу, їхніх емоцій та успіхів у вивченні англійської мови. Більшість здобувачів освіти з великим інтересом беруть участь у цих заняттях і позитивно ставляться до предмету. Здобувачам також запропонували заповнити анкети, щоб визначити їхнє ставлення до англійської мови.

Таблиця 2.3.

Анкета щодо визначення ставлення здобувачів до англійської мови

<i>Запитання</i>	<i>Відповіді здобувачів (%)</i>
1. Які предмети тоді подобається вивчати, а які ні?	79% (висловилися на користь англійської мови)
2. Які завдання на уроці тобі подобаються?	78% (висловились за комунікативні завдання)
3. Які форми роботи на уроці тобі подобаються?	85% (за комунікативні ігри)
4. Які вправи сприяють найкращому запам'ятовуванню нових слів?	94% (висловились на користь вправ у діалогічній мові)

Джерело: сформовано автором на основі власного дослідження.

Отже, використання комунікативних вправ і завдань під час уроків англійської мови в середніх класах має позитивний вплив. Розвиток комунікативних навичок є однією з головних цілей освітнього процесу.

Здобувачі освіти відчують позитивні зміни, такі як підвищений настрій і бажання вивчати англійську мову. Очікувані результати включають знання структури англійської мови та вміння користуватися нею для спілкування, а також розвиток усних і письмових комунікативних навичок. Крім того, такий підхід допомагає подолати різні проблеми, такі як замкнутість, невпевненість, страх бути неправильно зрозумілим і інші. Отже, методи розвитку комунікативних навичок виявляються дієвими для здобувачів освіти молодшого шкільного віку та сприяють розвитку їх мовленнєвої компетенції.

2.4. Розробка планів-конспектів уроків за темами: “Food”, “Ukraine” для 7-го класу, а також “Let`s travel together” для 8-го класу щодо розвитку комунікативних навичок та вмінь за допомогою інтерактивних форм навчання

Розпочнемо розробку з плану-конспекту уроку у 7 класі на тему: “Food” [57, с. 30].

Lesson Objectives: The lesson has several aims:

1) Practical Goals:

- enhance pupils' speaking, reading, writing, and listening skills through engaging creative activities;
- involve pupils in English communication practices.

2) Educational Goals:

- broaden pupils' understanding of food traditions and customs.

3) Developmental Goals:

- cultivate pupils' group communication skills;
- foster the application of knowledge in novel situations;
- teach pupils how to draw conclusions;
- promote intellectual curiosity among pupils;
- encourage self-assessment by pupils;

- spark and sustain pupils' interest in the English language.

План-конспект уроку (додаток А).

Урок “Ukraine is my Motherland” [37]

Objectives:

To practice using adjectives.

To review vocabulary related to the topic of «Ukraine.» To foster creativity and language intuition.

To expand knowledge about Ukraine.

To enhance students' listening and speaking skills.

Expected Results:

By the end of the lesson, students will be able to:

Differentiate between various parts of speech.

Engage in discussions about Ukraine.

Collaborate effectively in small groups.

Greeting:

Good morning, dear students. Welcome to our lesson. I can see that you are in high spirits today and are prepared to put in your best effort. I encourage you to be active during today's session and wish you a productive and creative learning experience.

Warming Up:

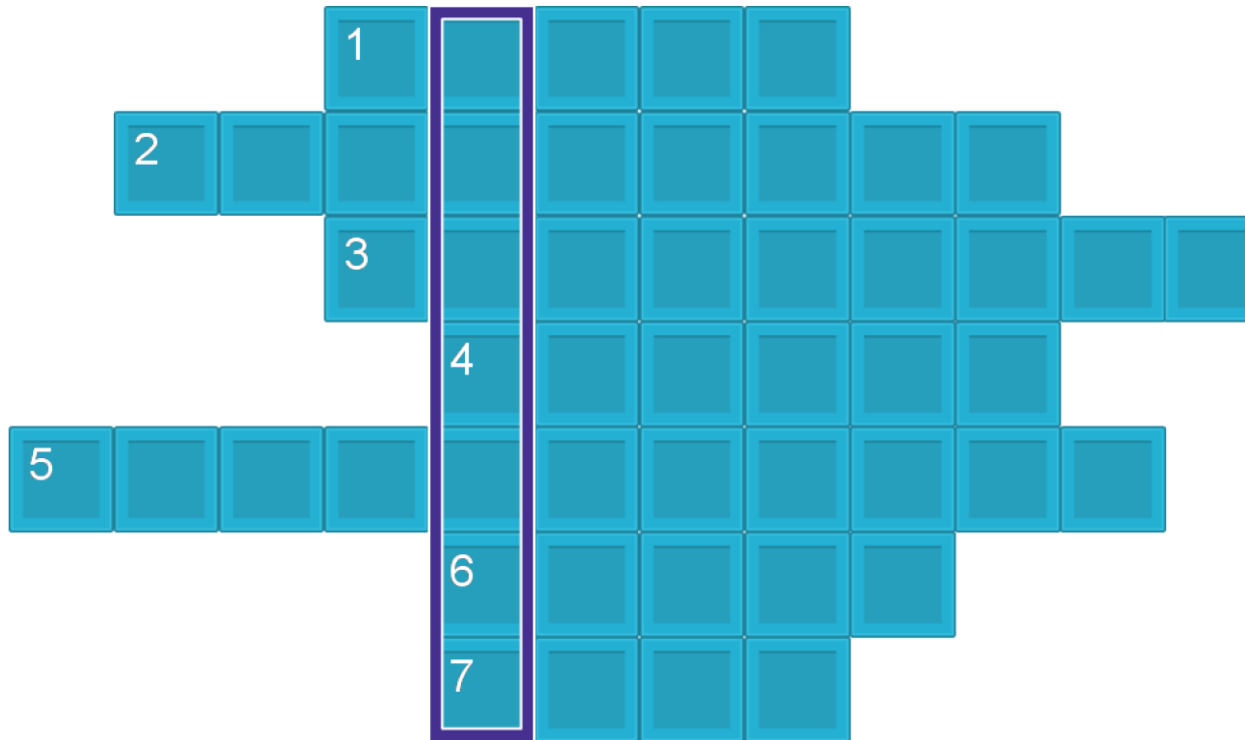
I. Today, we will explore the topic of a particular country. Solve the puzzle to discover the country we're talking about. Each clue provides an adjective related to this country.

Known for being tranquil (quiet).

Inhabitants are known for being talkative (talkative).

Skilled at organizing work and life effectively (organized).

Characterized by an active population (active).

Abundant in creativity and innovative ideas (imaginative).

Opposite of calm and often energetic (noisy).

Not complicated, but rather straightforward (easy).

II. THE MAIN PART.

Practise vocabulary

T.: We've covered information about Ukraine, so now it's time to test your knowledge. Please answer the following questions:

1. Where is Ukraine located?
2. What bodies of water border Ukraine?
3. What are the prominent symbols of Ukraine?
4. What is the primary river in Ukraine?
5. Can you name some of Ukraine's largest cities?
6. Which is the deepest lake in Ukraine?

Now, let's fill in the blanks with the appropriate words:

1. Ukraine is an **independent** state.
2. Blue and yellow are the colors of the **Ukrainian** flag.

3. Ukraine has been fighting for its **independence**.
4. Kyiv is one of the largest and the most **beautiful** city in the world.
5. The **National** Emblem of Ukraine is a trident.
6. «Hetman's Capital» is a great monument of history, architecture, and **culture**.
7. The National **Historical** and Cultural Reserve «Hetman's Capital» is situated in Baturyn.
8. Baturyn stands on the **wonderful** river Seim.
9. I am **proud** of my country.

For the listening part, please listen to the text and mark the words related to:

- **Holidays:** Christmas is one of the most popular holidays in Ukraine.
- **Cuisine:** People like traditional Christmas foods like kutia and varenyky, as well as the national dish, borshch.
- **Geography:** Ukraine is mentioned as the second largest country in Europe.
- **Climate:** The text doesn't mention climate-related information.»

Listening T. Listen to the text and tick the word if you hear about

Last year, my parents paid a visit to their friends and celebrated Christmas together. Christmas in Ukraine is one of the most popular holidays. People adorn themselves, visit the homes of friends and relatives, and exchange good wishes. They enjoyed traditional Christmas dishes like kutia and varenyky. Another national favorite is borshch. Given Ukraine's vast size (it is the second largest country in Europe), there are numerous variations of this dish. Personally, I aspire to visit this country located in Eastern Europe.

True or False Questions:

- F. My parents' friends live in Ukraine.
- T. The traditional Christmas food in Ukraine is kutia.
- T. My parents liked Ukrainian foods.
- F. Ukraine is the second largest country in Europe.

Speaking:

Teacher: Everyone has a part of the picture. Walk around the classroom, find other parts of the picture, and join into three groups.

Imagine that you work for a travel agency. Your task is to create an advertisement-invitation for a tour to Ukraine. (Groups present their advertisements)

Conclusion:

Reflection and Evaluation

To conclude, it's time to sum up. Name three things that truly piqued your interest and three things you'd like to know more about. Our country is indeed beautiful, and we always welcome guests from different parts of the world.

План-конспект уроку “LET’S TRAVEL TOGETHER” для 8-го класу (додаток Б)

Висновки до розділу 2

Таким чином, інтерес здобувачів освіти до вивчення англійської мови багато в чому залежить від методів і прийомів, що використовуються на уроці. Ми залуцаємо їх за допомогою інформаційних технологій, науково-популярних фільмів, щоб викликати інтерес до теми. Уроки повинні бути організовані у формі презентацій, екскурсій, проектів, поїздок і вікторин з використанням інтерактивних методів для створення основи для розвитку творчого мислення, когнітивних і комунікативних навичок, інтересів і здібностей здобувачів освіти. Дійсно, методи включають в себе спільне навчання, цікаві методики, вибірковий диктант, розбір термінів, виявлення помилок, мозковий штурм та інші ігри. Він також використовує тестові завдання, такі як «завершити речення», «встановити відповідність» та «вибрати додаткові терміни», щоб залучити здобувачів освіти до активного навчання.

Завдання сприяють встановленню успішних взаємодій і сприяють ефективній співпраці всередині команди. Вони сприяють взаємодопомозі, розподілу обов'язків та швидкому вирішенню несподіваних завдань під час гри.

Проведення квест-гри сприяє згуртуванню дітей в колективі, розвитку доброзичливості і формування дружніх відносин.

Бінарні уроки сприяють інтеграції знань з різних предметів для вирішення єдиного завдання, надаючи можливість застосовувати ці знання на практиці, роблячи навчання більш систематичним і цілісним. Ці уроки збагачують процес навчання, сприяють розвитку пізнавального інтересу в здобувачів освіти, сприяють особистісному розвитку дитини, підвищують готовність до навчання.

ВИСНОВКИ

Аналіз інтерактивних методів викладання англійської мови для розвитку комунікативних навичок здобувачів освіти привів до наступних висновків.

1. Інтерактивні технології навчання іноземним мовам – це сукупність методів, які відповідають особливостям викладання іноземних мов, і при їх використанні можна найбільш ефективно та швидко досягати освітніх цілей на уроках. Основними особливостями інтерактивних методів навчання є: ефективність; економічність; ергономічність; висока мотивація до вивчення предмета.

Інтерактивне навчання іноземним мовам як методологічне явище реалізується шляхом впровадження відповідних інтерактивних методів навчання.

2. Інтерактивні методи навчання вважають найбільш ефективними, оскільки вони орієнтовані на особистий досвід і розвиток здобувачів освіти, підвищують сумісність і зв'язок із природою, економлять час і ресурси при вивченні конкретної теми, підтримують чергування активних і пасивних занять, сприяють гармонійному розвитку.

Уроки, на яких в тексті спостерігаються згадагі мовні явища, сприяють вмінню дітей швидко сприймати слова, розвивають навички усного та писемного мовлення при читанні й написанні листів, формують почуття естетики слів і навички креативного мислення.

Використовуючи інтерактивне навчання, педагоги створюють особливе навчальне середовище, в якому здобувачі освіти відчувають безпеку та готові до успіху. Проблема використання інтерактивного навчання не лише збагачує досвід практичного застосування досліджуваних методів, але й потребує подальших досліджень, глибокого аналізу, узагальнення і систематизації.

Використання педагогічними працівниками інтерактивних методів навчання дозволяє здобувачам набутися необхідних навичок і вмінь, виявити

внутрішні джерела мотивації, стимулювати навчання і саморозвиток, усім учасникам освітнього процесу брати участь в активній роботі, розвивати навички спілкування і співпраці. Більше того, такі методи допомагають вчителям створити комфортну творчу атмосферу в класі, уможлиблюють тісний емоційний контакт, підвищують самооцінку здобувачів освіти та розвивають і підсилюють віру в свої здібності.

3. Квести сприяють налагодженню успішних взаємодій і досягненню ефективної співпраці всередині команди. Проведення квест-гри є засобом згуртування здобувачів освіти всередині команди, розвиває доброзичливість, толерантність, формує дружні відносини. Під час квесту, при створенні завдання із набору методів, спрямованих на самостійне засвоєння знань і умінь у ході активної розумової і практичної діяльності, а не на просту передачу знань здобувачам, використовуються творчі та проблемні завдання, і здобувачам необхідно застосовувати раніше отримані знання в нових ситуаціях і вирішувати нові проблеми в звичайних ситуаціях.

4. Бінарні уроки сприяють інтеграції знань із різних предметів для вирішення єдиної задачі, дають можливість застосувати ці знання на практиці, роблячи навчання більш систематичним і цілісним. Ці уроки збагачують освітній процес, сприяють розвитку пізнавального інтересу в здобувачів освіти, сприяють особистісному розвитку, підвищують готовність до навчання.

Кращий час для проведення бінарного уроку – це етап творчого використання досліджуваного матеріалу. Під час таких уроків вирішуються цікаві, практично важливі завдання на основі міжкультурної взаємодії. Мета таких уроків полягає не лише в тому, щоб створити можливості для масштабного практичного застосування знань, навичок і умінь, але і в тому, щоб надати можливість побачити результати власної роботи та відчути радість від цього. Запропоновано авторські методи інтерактивного навчання. Крім цього, розглянуто комплекс вправ з метою розвитку комунікативної складової.

5. Використання комунікативних вправ і завдань на уроках англійської мови в середніх школах демонструє позитивний ефект. Розвиток

комунікативних навичок є однією з головних цілей освітнього процесу. Здобувачі освіти відчують позитивні зміни, такі як підвищений настрій і бажання вивчати англійську мову. Очікувані результати включають знання структури англійської мови та вміння використовувати їх у спілкуванні, а також розвиток навичок усного та письмового спілкування. Крім того, такий підхід допомагає подолати різні проблеми, такі як ізоляція, тривожність тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Академічний тлумачний словник української Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. Київ: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с. URL: <http://sum.in.ua/s/suchasnyj> (дата звернення 14.10.2023).
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: підруч. для студ. Київ: Либідь, 1998. 558 с.
3. Андрущенко В. П., Бондар В. І. Модернізація педагогічної освіти відповідно до викликів XXI століття. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського*. Серія: Педагогічні науки. 2010. Вип. 1.28. С. 12–20.
4. Баркасі В. В. Формування професійної компетентності в майбутніх учителів іноземних мов: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. О., 2004. 252 с.
5. Біда О. А. Інтерактивні технології навчання в початковій школі: навч. посіб. Умань: РВЦ «Софія», 2007. 212 с.
6. Гевко І. В. Формування і розвиток професіоналізму вчителя технологій: теорія і методика: монографія. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2017. 392 с.
7. Гончарова О. А. Педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до інноваційної діяльності: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Київ, 2008. 264 с.
8. Дичківська І. М. Інтерактивні педагогічні технології: підруч. 2-ге вид., допов. Київ: Академвидав, 2012. 352 с. (Серія «Альма-матер»).
9. Ентентєєва Г. Ю. Інтерактивні технології – шлях до підвищення престижу викладацької діяльності. *Імідж сучасного педагога*. 2014. №5. С. 11-12.
10. Заболотна О. А. Інтерактивні технології викладання іноземних мов в умовах інтернаціоналізації освітнього простору. *Психолого-педагогічні студії*. 2014. №4 (22). С. 117–122.

11. Зеня Л. Я. Формування німецькомовної комунікативної компетенції здобувачів старших класів економічного профілю з використанням технології «Навчання у співробітництві». *Іноземні мови*. 2008. №1. С. 8-14.
12. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання / Упоряд. Л. А. Галіцина. Київ: Ред. загальнопед. газ., 2005. 128 с.
13. Інтерактивні методи навчання у підготовці спеціалістів для банківської системи України : зб. наук. праць. Харків, 2001. 250 с.
14. Інтерактивні технології навчання від А до Я; упор. Валентина Волканова. Київ: Шк. світ, 2011. 96 с.
15. Інтерактивні технології навчання: теорія, досвід: метод. посіб.; авт.-уклад. О. Пометун, Л. Пироженко. Київ: А.П.Н.; 2002, 136 с.
16. Коваль Л. В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: навч.-метод. посіб. Донецьк: ТОВ «ЮгоВосток, Лтд», 2006. 226 с.
17. Коломінова О. О., Роман С. В. Сучасні технології навчання англійської мови у школі. *Іноземні мови: науково-методичний журнал*. 2010. №2. С. 40-47.
18. Комар О. А. Інтерактивна технологія в підготовці майбутніх учителів початкової школи: теорія і практика: моногр. Умань, 2010. 326 с.
19. Комар О. А. Інтерактивні методи як інноваційна діяльність сучасного вчителя початкової школи. *Початкова школа*. 2010. №7. С. 47-49.
20. Комар О. А. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивної технології: дис. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.04. Умань, 2011. 512 с.
21. Концепція інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільських шкіл: Затверджено колегією Міністерства освіти і науки України від 27квітня 2001р. №5/8-21. *Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України*. 2001. №13. С. 3-10.
22. Корнієнко О. М. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування. *Англійська мова та література*. 2008. №28. С. 9-12.

23. Костікова І. І., Казачінер О. С. Навчання іноземних мов школярів: варіативність організаційних форм: моногр. Харків: Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. 228 с.

24. Котенко О. В. Сучасні тенденції розвитку системи іншомовної освіти педагога в Україні. *Іншомовна освіта педагога: виклики, проблеми, перспективи*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 5 листоп. 2015 р. / М-во освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Британська Рада в Україні, Гете Інститут в Україні, Авторизований центр міжнародних екзаменів “Grade Education Centre”. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. С. 3-11.

25. Лалак Н. В. Інтерактивна модель навчання здобувачів: проблеми та перспективи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія “Педагогіка. Соціальна робота”*: збірник наукових праць ЗОІППО. № 1 (27). 2017-2011. Вип. 20. С. 69-70.

26. Луцик І. Г. Дидактичні умови інтерактивного навчання предметів суспільно-гуманітарного циклу в педагогічних коледжах: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.09 – теорія навчання. Кривий Ріг, 2011. 20 с.

27. Макаренко Л. Л. Теоретичні та методичні основи формування інформаційної культури педагога: монографія. Київ: ФОП Гринь Д.С., 2012. 480 с.

28. Малига О. О. Підвищення ефективності навчально-виховного процесу з допомогою інтерактивного навчання. *Початкове навчання та виховання*. 2010. №2. С.5-6.

29. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. URL: mon.gov.ua/content/Діяльність/Реформа%20освіти/07-method-rekomendacziyi.doc (дата звернення 15.10.2023).

30. Пантелеймонова-Плакса І. А. Ефективність використання інтерактивних та проектних технологій на уроках англійської мови. *Англійська мова та література*. 2008. №24. С.17-23.

31. Пометун О. І. Інтерактивні методики та система навчання. Київ: Шк. світ, 2007. 112 с.

32. Пометун О. І. Сучасний урок. *Інтерактивні технології навчання*: наук.-метод. посібн. Київ: Видавництво А.С.К., 2004. 136 с.
33. Пометун О. І., Комар О. А. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів: інтерактивні технології у ВНЗ: навч. посіб. Умань: РВЦ «Софія», 2007. 66 с.
34. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. *Інтерактивні технології навчання*: наук.-метод. посіб. Київ: А.С.К., 2004. 192 с.
35. Професійна педагогічна освіта: Інтерактивні технології та методики: моногр. / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2009. 564 с.
36. Редько В. Г. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. Рідна школа. 2011. № 8-9. С. 28-36.
37. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації; за ред. В. Г. Кременя. Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с.
38. Руднік Ю. В. Інтерактивні технології навчання іноземних мов. Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки: матер. IV щорічної Всеукр. наук.практ. конф. 27 березня 2014 р. / М-во освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, Благод. фонд сприян. розв. освіти ім. Б. Грінченка. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. С. 162-170.
39. Руднік Ю. В. Модель підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов: технологізація процесу Наукові записки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. Вип. 161. С. 188-194. (Серія «Педагогічні науки»).
40. Руднік Ю. В. Організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання на уроках іноземних мов. *Вісник психології і педагогіки*: зб. наук. пр. Київ, 2015. Вип. 18. URL: http://www.psyh.kiev.ua/Міжнародна_науковопрактична_конференція_%22Розвиток_особистості_у_сучасному_суспільстві (дата звернення 16.10.2023).

41. Руднік Ю. В. Теоретичний аналіз змісту поняття «Інтерактивні технології» у контексті навчання іноземних мов. *Додаток до гуманітарного вісника ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Київ: Гнозис, 2014. Вип. 31. С. 197-203.
42. Сиротенко Г. О. Інновації як основа змін освітньої практики: інформ.- метод. зб. Полтава: ПОППО, 2005. 160 с.
43. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підруч. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
44. Система педагогічної освіти та педагогічні інновації. Аналітичне дослідження: [Проект ПРООН, МФ «Відродження»] / В.Олійник (керівник проекту), Я. Болюбаш, Л. Даниленко, В. Довбищенко, І. Єрмаков, С. Клепко; за ред. П. Згаги. Полтава – Київ: ПОППО, 2003. 102 с.
45. Скубашевська О. С. Сучасні тенденції інновативних форм навчання у другому десятиріччі ХХІ ст.. *Науковий вісник*. Харків: ХНПУ, 2015. Вип. 44. С. 197-209. (Серія «Філософія»).
46. Скупий С. І. Інновації у вищій педагогічній освіті: теорія і практика. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Чернігів: ФОП Лозовий В. М., 2013. 508 с.
47. Тарасевич Н. М. Педагогічна діяльність і педагогічна майстерність. *Вища і середня пед. освіта*. 1989. Вип. 14. С. 42-46.
48. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: моногр.; за ред. В.Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка. 2008. 472 с.
49. Черниш В. В. Теоретична структурно-функціональна модель формування у майбутніх учителів англomовної професійно орієнтованої компетентності у говорінні. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. 2011. Вип. 19. С. 149–161. (Серія «Педагогіка та психологія»).
50. Шапран О. І. Наукові підходи до педагогічного моделювання інноваційної підготовки майбутнього вчителя. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*: зб. наук. пр. Переяслав-Хмельницький. 2011. №21. С. 315-318.

51. Ягеніч Л. В. Формування у школярів стратегічної компетентності в процесі навчання англomовного аудіювання: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.02. Київ, 2007. 278 с.
52. Innovations in Learning Technologies for English Language Teaching, G. Motteram (Ed.). British Council, London. 2013. 197 p.
53. Innovative Learning Environments. URL: <http://ile.education.govt.nz>
54. Karnikau R. Communication for the safety professional. Chica-go, 1975. 215 p.
55. Kelly, Grenfell, Gallagher-Brett, Jones, DRichards, Hilmarsson-Dunn, The training of teachers of a foreign language: Developments in Europe (A report to the European Commission Directorate General for Education and Culture). Yarmouth: Intercultural Press. 2002. URL: http://p21208.typo3server.info/fileadmin/content/assets/eu_language_policy/key_documents/studies/executive_summary_full_en.pdf (дата звернення 14.10.2023).
56. OECD, Schooling Redesigned: Towards Innovative Learning Systems, OECD Publishing, Paris. 2015. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264245914-en> Pun, Min. The use of Multimedia Technology in English Language Teaching: A Global Perspective. Crossing the Border: International Journal of Interdisciplinary Studies, 15 December 2013. Volume 1. Number 1. P. 29-38.
57. Robinson, S.P. & Kay, K. 21st century knowledge and skills in educator preparation. 2010. URL: http://www.p21.org/storage/documents/aacte_p21_whitepaper2010.pdf (дата звернення 18.10.2023).
58. Short E. The Concept of Competence: Its Use and Misuse in Education. Journal of Teacher Education. 1985. Vol 36, №2. P. 2-6.
59. UNESCO ICT Competence Framework for Teachers. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002134/213475e.pdf> (дата звернення 21.10.2023).
60. Whyte, S Learning to teach with videoconferencing in primary foreign language classrooms, ReCALL. 2011. 23 (3). P. 271-293.

61. UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/en> (дата звернення 09.10.2023).

62. Збірка інтерактивних методів та технологій «Інтерактивні методи навчання на уроках англійської мови». URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100dg3v-c135.docx.htm> (дата звернення 10.10.2023).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ УРОКУ

Повідомлення теми та мети уроку Good morning, young scholars! It warms my heart to see all of your bright faces today. Everything seems to be going smoothly, and I believe your spirits are soaring high. Let's dive right into our day's educational journey.

In our previous classes, you delved into the fascinating world of food traditions. So, our today's subject, 'Food,' might sound a bit familiar to you. The guiding principle here is 'So many countries, so many customs.' I'm convinced that by the end of this lesson, you will be able to draw the connection. You might wonder, 'Why?' but I have every confidence that you will have your own answer soon. Now, let's outline our objectives for today. Our goals include: Enhancing our speaking, reading, and listening skills. Expanding our knowledge of food traditions and customs. Developing group communication skills. Igniting intellectual curiosity. Cultivating an enthusiasm for learning and the exploration of new knowledge. Conducting a self-assessment. Cultivating an interest in the English language. Every lesson is designed to leave you with some valuable knowledge. I encourage you to complete the following sentences, keeping in mind the results you hope to achieve:

I'd like to develop...

I want to improve...

I'd like to find out about...

I want to know more about...

Today's lesson promises to be rather unique because you'll be engaging in self-assessment (HOI), a term that means 'самооцінювання' in Ukrainian.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА УРОКУ

Let's make an associative bush

As you are aware, our emotional state is influenced by a variety of factors, and one of these factors is the food we consume. I would like to introduce a well-known saying, «A hungry man is an angry man.» So, what does the concept of «food» mean to us? What associations does this word evoke?

Listening Comprehension Pre-listening Activities:

- 1) рубати
- 2) майонез
- 3) соус
- 4) кунжут
- 5) легка закуска
- 6) пікулі
- 7) приправа

Teacher: Do you have a fondness for hamburgers? Have you ever had the opportunity to enjoy them? Did you find them delectable (delicious) when you tried them?

Vocabulary Work:

Teacher: Take a look at the blackboard. Can you provide translations for all these words? Would you like to give it a shot?

Match the following English words with their Ukrainian counterparts.

While-listening activities

THE HAMBURGER

The hamburger is a culinary creation that draws inspiration from various countries. Here is a chart outlining the origins of different components of the hamburger:

Component (Chop, Ped meat, Name “Hamburger”, Pickles, Ketchup, Mayonnaise, Bun, Sesa me Seeds)

Country of Origin (Turkey, Germany, Eastern Europe, China, Spain, England, Middle East)

These elements collectively contribute to the international character of the «American» hamburger.

Place of origin/Ingredients

What additional toppings are commonly added to hamburgers? What are your preferred burger toppings? What ingredients are required to create your favorite snack, sandwich, or dessert? Feel free to come up with a unique recipe. Do you consider yourself a skilled cook? Evaluating the outcomes of this project. Self-assessment (HOI). Pre-reading activities for enhancing reading comprehension. Choose key information from your texts, share it with other groups, and inquire about their culinary preferences.

BRITISH MEALS

A traditional English breakfast is a hearty meal, featuring sausages, bacon, eggs, tomatoes, and mushrooms. However, these days, many people opt for simpler options such as cereal with milk and sugar, or toast with marmalade, jam, or honey. It's important to note that marmalade is made from oranges, while jam is made from other fruits. The traditional breakfast beverage is tea, often served with cold milk. Some individuals prefer coffee, typically instant coffee prepared with hot water.

Lunch is often a quick and convenient meal for many people. In urban areas, sandwich bars offer a variety of bread options such as brown, white, or rolls, along with a selection of salads, meats, or fish to create custom sandwiches. Pubs are also known for serving affordable, hot and cold dishes. Schoolchildren have the option of a hot meal at school, but many choose to bring their own snacks, including sandwiches, drinks, and fruits.

The term «tea» has a dual meaning in Britain—it refers to both a beverage and a meal. Some people enjoy afternoon tea, which includes sandwiches, cakes, and, of course, a cup of tea.

Evening meals serve as the primary daily sustenance for a significant number of individuals. Typically, these meals are consumed relatively early, falling within the time frame of 6:00 to 8:00 PM, and frequently involve the entire family dining together

On Sundays, numerous families uphold the tradition of a hearty lunch. This meal typically features roast meat, which can include options such as beef, lamb,

chicken, or pork, accompanied by potatoes, assorted vegetables, and a delectable gravy, crafted from the juices of the meat.

In the United Kingdom, a penchant for international cuisine prevails, with a particular fondness for Italian, French, Chinese, and Indian flavors. Takeaway meals, where food is purchased from a restaurant and then enjoyed at home, have gained immense popularity, reflecting the diverse and international culinary landscape in Britain.

AMERICAN DINING HABITS

Americans, in general, lean towards dining out rather than preparing meals at home. Their daily culinary routine typically comprises three meals: breakfast, lunch, and dinner. A typical American breakfast often consists of staples like butter, jam, bread or rolls, and may also include cereal with milk, cheese, soft-boiled eggs, alongside beverages like orange juice, tea, or coffee.

Since the 1950s, there has been an extraordinary proliferation of fast-food and take-out establishments, initially in the United States and subsequently worldwide. Renowned fastfood chains such as McDonald's, Burger King, Arby's, and Wendy's have been instrumental in introducing sandwiches, hamburgers, French fries, hot dogs, pizza, pancakes, chili, and fried chicken to the masses. These giants have been joined by various other chains offering a diverse range of ethnic foods, including Mexican and Chinese cuisine. Dining at such establishments is often more cost-effective compared to preparing similar dishes at home, making fast food a convenient and economical choice for families.

Most Americans typically do not return home for lunch, opting instead for fast-food restaurants. The standard fast-food menu often features items like apple pie, hamburgers, cheeseburgers, and sandwiches. These fast-food joints are ubiquitous, found on numerous street corners, and offer an array of quick and convenient options, including hamburgers, hot dogs, and beverages such as Coca-Cola. For dinner, a typical American meal includes meat, either fried or baked, alongside potatoes (often with ketchup), corn, peas, and macaroni. Additionally, it is common to enjoy various beverages, including tea, served with ice.

UKRAINIAN CUISINE

A Ukrainian host takes pride in their table laden with an abundance of dishes and drinks, groaning under the weight of these delectable offerings. Ukrainians are renowned for their hearty appetites and their love for a profusion of delicious food. After spending just an hour at a Ukrainian feast, one quickly discovers that moving is a challenge, as the culinary indulgence knows no bounds. Ukrainian cuisine, while not extravagant, is characterized by its balance, nourishment, and rich vitamin content. Spicy dishes are never overlooked and are always highlighted.

Ukrainian people have an inherent appreciation for delicious food, and the women of our country are especially adept at crafting flavorful dishes. Ukraine boasts a diverse array of traditional recipes. A simple breakfast typically comprises bread and butter, while lunch may feature a fish dish, salad, or a variety of vegetables. However, dinner is the main event, marked by an outpouring of hospitality toward guests.

Traditional Ukrainian cuisine boasts an array of iconic dishes, including hot borscht, kasha, mlyntsi, pyrohy, and varenyky. Hot borscht, in particular, is prepared with a medley of ingredients, such as beef or pork, tomato sauce, cabbage, potatoes, carrots, onions, celery, sugar, beets, and a dollop of sour cream, seasoned with salt and pepper.

Kasha is another staple, offering a delicious blend of eggs, butter, salt, and pepper. The result is a savory and delightful dish.

Ukrainian women are known for their prowess in preparing pyrohy and mlyntsi, a weekend tradition. These treats are relished with fillings like meat, berries, and sometimes accompanied by jam or honey.

Varenyky, a cherished favorite among Ukrainian families, is enjoyed by all. Typically filled with curds and potatoes, these dumplings are a source of universal delight. Additionally, Ukrainian cuisine features pyrizhky, holubtsi, pampushky, and, during the hot summer months, a refreshing drink known as kvas.

Ukrainians proudly declare their cuisine to be among the finest in the world, a testament to their love for good food and their culinary expertise.

Group work

You can organize yourselves into groups as you prefer. Each group will have a specific task to complete, but after 5 minutes, you must share the information among all groups.

Checking the results of this work.

Self-assessment (HOI).

Speaking Practice «Opening the restaurant»

Imagine having the financial means to start your own restaurant. What would be the key elements to consider? (Building, staff, location, design, and dishes.) Your task is to create a menu for your restaurant.

Menu Components

A restaurant menu typically consists of the following parts:

Appetizers: Starters to whet the appetite.

Main Courses: The heart of the meal, featuring various options like meat, fish, and vegetarian dishes.

Side Dishes: Complementary items to accompany the main courses.

Desserts: Sweet treats to end the meal on a delightful note.

Beverages: A selection of drinks, including alcoholic and non-alcoholic options.

Menu Content

The menu should feature a diverse range of dishes to cater to various tastes and preferences. You can include appetizers like soups, salads, and small bites. Main courses should encompass options for meat lovers, vegetarians, and those with dietary restrictions. Side dishes should complement the main courses. Desserts can include cakes, pastries, and ice creams. For beverages, offer a selection of soft drinks, wines, and cocktails.

Pricing

Set reasonable prices for your dishes that consider your target audience and competitors in your area.

Theme and Design

Choose a menu design that aligns with the restaurant's theme and atmosphere. This can include graphics, fonts, and color schemes.

Staff

Hire skilled and friendly staff, including chefs, servers, and kitchen personnel, to ensure excellent customer service.

Location

Select a prime location for your restaurant that is easily accessible and visible to potential customers.

Building

Ensure that the building and interior design match the restaurant's concept and provide a comfortable dining experience.

Quality and Sourcing

Focus on the quality of ingredients and sourcing, as fresh, locally-sourced produce can set your restaurant apart.

Checking the Results

Self-assessment (HOI):

Total self-assessment (HOI):

Reflection

White Hat

- a) The topic of today's lesson was about starting a restaurant and creating a menu.
- b) I gained knowledge about the components of a restaurant menu and what to consider when opening a restaurant.
- c) We used various methods, including discussion and information sharing.

Blue Hat

- a) Yes, the lesson was interesting as I learned about an exciting business opportunity.
- b) I liked the whole lesson.
- c) I found the part about menu components most interesting.

- d) The information will be useful if I decide to open a restaurant, which I'm considering.
- e) I can use this material in situations where I need to plan and design a restaurant menu.

Black Hat

- a) There wasn't anything I particularly disliked in this lesson.
- b) Nothing prevented me from working in this lesson; it was well-structured.
- c) There was nothing unwanted in our lesson; it was relevant and informative.

Self-assessment

I achieved my aims for this lesson, which was to understand the components of a restaurant menu and the considerations for opening a restaurant.

I am pleased with the results as I feel more informed about this business opportunity.

ДОМАШНЕ ЗАВДАННЯ

I believe that by collaborating with reliable partners, we have achieved success. However, to attain success in your personal and academic life, it's often necessary to work independently. So, continue to diligently work on your own.

Now, imagine you've been invited to another country.

Let's compare our national cuisine with that of the host country.

Self-assessment. Listening Comprehension:

1.1 I comprehended the entire text and can complete the task independently. (4 points)

2.1 I understood most of the text, which is why I had some difficulty with the task. (3 points)

3.1 I didn't grasp the entire text, so I couldn't complete the task on my own. (2 points)

4.1 I understood the task my group was working on. (1 point)

Self-assessment. Reading Comprehension:

1.1 I can complete tasks related to the text independently. (4 points)

2.1 I can read and understand the text with the help of a dictionary (to some extent). (3 points)

3.1 I can read and understand the text only with the help of a dictionary. (2 points)

4.1 I can read the text but don't understand it. (1 point) Self-assessment.

«Opening the Restaurant»:

1.1 I can create a menu on my own. (3 points)

2.1 I can create a menu using a dictionary. (2 points)

3.1 I understand the task my group is working on. (1 point)

My total score: ...

Rest-time (Let's solve some riddles):

Complete these definitions with the appropriate word.

It is a local specialty, made of layers of wafers, hazelnuts.

Answer: Kiev Cake

A salad that combines pickled herring and beets.

Answer: Herring Under a Fur Coat

A slightly sweet non-alcoholic drink with a wheat-like taste.

Answer: Kvass

A vegetable soup.

Answer: Borscht

Dumplings made from boiled or fried dough, filled with meat, potatoes, or cabbage.

Answer: Varenyky (Pierogi)

Small rolls with a garlic taste, usually eaten with borscht.

Answer: Pampushki

A dish made of potato, onion, and flour.

Answer: Deruny

This dish is made from rice with meat and spices in cabbage leaves.

Answer: Golubtsi

In cultivated beds, Her attire's in disarray

She refuses to disrobe

Attempting to unveil her will bring tears your way. (An onion)

Circular like an orchard's delight

Tender as a juicy pear

With a variegated skin in your sight

Enveloped in a fuzzy layer. (A peach)

Oblong and verdant

Amidst garden landscapes found. (A cucumber)

Residing in forests' embrace

Roaming through meadows wide,

Sporting a hat like a sombrero's grace

It guards his form with pride. (A mushroom)

ДОДАТОК Б

План-конспект уроку “LET’S TRAVEL TOGETHER” для 8-го класу

Objectives:

Enhance students' foundational vocabulary. Develop students' abilities in reading for the main idea and listening for specific information.

Materials:

Posters and images related to travel.

Handouts.

Proverbs related to travel.

Text for reading and discussion titled «Travelling by Train in Britain»

Text for listening and discussion titled «The London Eye»

Procedure:

I. Introduction

Tutor: We all experience weariness from our familiar surroundings and daily routines. Therefore, it's essential to take a break and rejuvenate our mental and physical well-being. In my opinion, the best way to do that is by exploring places you've never been to before. And the means to reach those new places is through travel [55].

I'm certain that you would concur that traveling is one of the most captivating pastimes. Exploring exotic locations, distant countries, meeting new people, and delving into the history, culture, and traditions of different lands – what could be more intriguing? This is why traveling is an indispensable part of a person's education.

II. Warming-Up

Tutor: As you're aware, every subject can be expressed through proverbs. Our lesson today centers around «Travel» Here are some relevant proverbs: (You can then proceed to share the proverbs related to travel.)

Rearrange the words in these proverbs and quotes.

Work on this task in pairs.

He/far/knowns/that/travels/much/.

A wise companion is half the journey.

Travel makes a wise man better but a fool worse.

Every journey gives you its own flavour.

Travelling is one way of lengthening life.

A change is as good as rest.

Keys:

He that travels far knows much.

A wise companion is half the journey.

Travel makes a wise man better but a fool worse.

Every journey gives you its own flavour.

Travelling is one way of lengthening life.

A change is as good as rest.

2. Discuss what thoughts are evoked by these proverbs and quotations.

III. VOCABULARY PRACTICE

1. Fill in the blanks with the words: travel, travels or travelling.

1. ... broadens the mind.
2. Is he back from his ... yet?
3. ... at night can be dangerous.
4. He is writing a book about his ... .
5. Air ... is becoming very popular.
6. Have you read "The ... of Marco Polo"?
7. ... was slow in old days.
8. They have been ... across the country for a month.
9. "Gulliver's ..." first came out in 1726.

Answers: 1. Travelling 2. travel 3. Travelling 4.

travels 5. travelling 6. travels 7. Travelling

8. travelling 9. travels

Answer the following questions:

What modes of transportation are you familiar with?

When was the last time you took a train journey?

What are the benefits of traveling by train?

Which type of train is the fastest?

What distinguishes local trains from suburban trains?

How many passengers can be accommodated in a sleeping compartment?

Why do some individuals prefer lower berths when traveling by train?

What requirements must passengers meet to board a carriage?

In your opinion, is it better to arrive or depart? Why?

Create a list of new vocabulary and expressions related to the topic:

Reservation desk

Station attendant

Reserved booking office clerk

Baggage handler

On-duty station manager

Luggage storage facility

Ticket inspector

Information desk representative

Announcing personnel

To embark on a round trip - to journey around the nation and return to the initial station

To go on a tour - to travel by car, bus, or coach

To travel with minimal luggage - to carry a light load

To have a layover (somewhere) - to pause at a particular place during the trip

A world traveler - an individual who journeys extensively through numerous global countries.

Scenarios and contexts for using or hearing the following expressions:

«I'm sorry, but we're all booked up for Monday.»

This could be heard when trying to make a reservation for a Monday but being told that all available spaces or tickets are already taken.

«Here is the luggage receipt.»

This may be used when receiving a receipt as proof of leaving your luggage with an attendant at a left-luggage office.

«Yours is the third compartment from the end. One upper berth, one lower.»

This might be used by a train conductor or ticket collector when providing information about the assigned sleeping accommodations on a train, specifying the location and type of berths.

«Would you be so kind as to tell me where the third platform is?»

You could hear this when a traveler is seeking directions or information at a railway station, asking for the location of a specific platform.

«Could you, please, tell me at what time the train to Uzhgorod leaves and from what platform?»

This is a common question directed to station personnel or information desk representatives when inquiring about the departure time and platform of a specific train.

«Am I right on my way to the train to Odesa?»

This might be asked by a traveler who wants to confirm that they are heading in the correct direction or taking the right path to reach the train bound for Odesa.

IV. READING

T.: It's likely that most of you have experience traveling by train. Traveling by train in our country shares many similarities with train travel in other nations, but not always.

Pre-reading task

T.: Before you begin reading the text «Traveling by Train in Britain,» what similarities in train travel do you anticipate finding in the text?

While-reading task

T.: Identify five distinctions in train travel in Britain compared to train travel in Ukraine as you read the text.

Traveling by Train in Britain

Upon stepping onto the British railway platform, one of the initial observations made by visitors is the elevated height of the platforms, which sets them apart from those in many other parts of the world. Unlike in some places, British railway platforms are nearly level with the floor of the train carriages. This design eliminates the need to ascend into the train, making it considerably easier for passengers to embark and disembark with their luggage.

Trains traveling to and from London experience significant congestion during peak commuting hours, as approximately one million people commute to work in the city each day. However, there is an economic option available after a specific time, typically around 9:30 AM when the rush has subsided. These are known as «cheap day return tickets,» and traveling to London after this time can be nearly 50% more affordable compared to traveling before.

Many high-speed trains to London offer a dining car where passengers can purchase meals, coffee, or dinner. Alternatively, some trains feature a buffet where snacks and drinks can be bought. Occasionally, a waiter from the dining car may even circulate through the carriages, offering coffee to passengers.

British trains offer only two classes: first and second. A first-class ticket is priced at 50% more than a second-class ticket. On long journeys, a ticket inspector checks each passenger's ticket to ensure they are in the correct class [56].

It is customary in England for train passengers to maintain a relatively quiet atmosphere, even on extended journeys. This behavior is more reflective of a national norm than a matter of etiquette. When passengers complete their journey and prepare to exit the train, they must hand their tickets to the ticket collector at the exit before leaving the station. For those with luggage who require assistance, porters are available to carry their bags to a waiting car or taxi. While these porters do not charge for their service, they appreciate a tip as a token of gratitude.

Post-reading task

Complete the sentences

One of the initial distinctions _____.

_____ compared to most regions globally.

The trains traveling to and from London _____.

These are referred to as _____.

During extended journeys, there is _____.

_____ this is more of a national tradition than a matter of etiquette.

Rearrange the cards, reorder the questions, and present them to your classmates (avoid consulting the book while responding).

Platforms in Britain/are higher/than in most parts/of the world.

There are/cheap tickets/after/a certain time/of the day.

On many/fast trains to London, there is/a dining car.

In England, train passengers/seldom/converse/with their fellow-travellers.

Answers:

Are platforms in Britain higher than in most parts of the world?

Are there cheap tickets after a certain time of the day?

Is there a dining car on many fast trains to London?

Do train passengers seldom converse with their fellowtravellers in England?

Y. LISTENING

Tutor: Traveling always promises excitement. It allows us to encounter new individuals, explore unfamiliar locations, and absorb a multitude of impressions. We derive immense pleasure from the breathtaking landscapes of these destinations, meticulously delve into their unique features, and engage in sightseeing activities. The audio piece awaiting your attention is centered around an iconic attraction known as 'the London Eye.'

Pre-listening Assignment

Tutor: What do you already know about 'the London Eye'?

Can you make an educated guess about the content of the audio based on its title?

Most major cities and towns boast renowned vantage points, elevated locations offering splendid views of the city. Do we have any such places in our city? What notable landmarks can be seen from their summits?

Listening Activity

Tutor: Your task is to uncover the answers to the subsequent questions:

Where is the London Eye located?

What type of structure is it?

How long did it take to complete its construction?

What was the primary purpose behind its construction?

How many countries participated in its construction, and what are their names?

THE LONDON EYE

Ladies and gentlemen, as we prepare to embark on the mesmerizing journey aboard the iconic London Eye, allow me to provide you with some intriguing insights about London and the profound role the River Thames has played in shaping the city's history.

The London Eye graces the banks of the River Thames, surrounded by some of the city's most renowned landmarks. This strategic location is no mere happenstance; it harks back to the very origins of London itself. Londinium, as it was known in Roman times, was established at the dawn of the first millennium due to the river's pivotal role in facilitating trade and travel. The city burgeoned, with the river always remaining at its core, facilitating the import and export of goods to distant shores and offering a safer means of transportation compared to the treacherous roads.

Nonetheless, the river brought its fair share of challenges. Frequent flooding and freezing were recurring issues, and the bustling waterway naturally bore the brunt of pollution.

Yet, significant improvements have been made to the river's condition, particularly over the past two decades. The Thames Barrier now stands as London's primary defense against the menace of floods. A transformation occurred when the large container ships of the 20th century could no longer navigate the river and had to seek alternative routes. The Thames, subsequently, underwent a metamorphosis, becoming a source of enjoyment for Londoners through the development of its picturesque riverbanks.

Turning our attention to the London Eye itself, its construction spanned seven years and was a grand commemoration of the New Millennium. What makes this feat truly fascinating is that it was meticulously crafted, piece by piece, across various European locations. Given that it was the most colossal observation wheel ever conceived, there was no single locale suitable for its assembly. The primary structure took shape in Holland, the central section was meticulously crafted in the Czech Republic, the sturdy cables were fabricated in Italy, and the captivating capsules were meticulously designed in France. This collaborative effort transformed the London Eye into a remarkable European project.

Now, if you kindly follow me closely, ensuring you have your tickets handy, as I hold all the tickets, we can proceed to embark on this extraordinary journey on the London Eye.

Post-listening task

Complete the sentences using the suggested variants:

1. The London Eye is situated _____.
  - a) in the East End
  - b) on the river Thames
  - c) near the Hyde Park
2. The London Eye is _____.
  - a) a gigantic observation wheel
  - b) a museum
  - c) the National preserve
3. It took ____ years to complete it.
  - a) five
  - b) six
  - c) seven
4. It was built to celebrate _____.
  - a) the New Millennium
  - b) the Queen's birthday
  - c) the achievements of the past century

5. _____ countries took part in its construction.

- a) Five
- b) Four
- c) Six

VI. Role-Play 'Booking Tickets'

Teacher: Let's engage in short dialogues according to the given instructions.

Student A: Begin by asking for tickets or information.

Student B: Follow up by inquiring about the time.

Student A: Specify the date and time.

Student B: Apologize and explain any issues, then offer an alternative.

Student A: Accept the alternative and inquire about payment.

Student B: Provide answers regarding payment.

Student A: Conclude with expressions of gratitude.

VII. Game

Teacher: Divide into groups of three. Brainstorm as many items as you might need for a journey, such as a map, guidebook, camera, video camera, phrasebook, and so on.

Which group can complete the task the fastest?

VIII. Home Assignment

Teacher: Your homework is to create a tourist advertisement aimed at English-speaking tourists. Highlight famous landmarks in your country or hometown.

Таким чином, розроблено три уроки англійської мови, які сприятимуть розвитку комунікативних навичок.